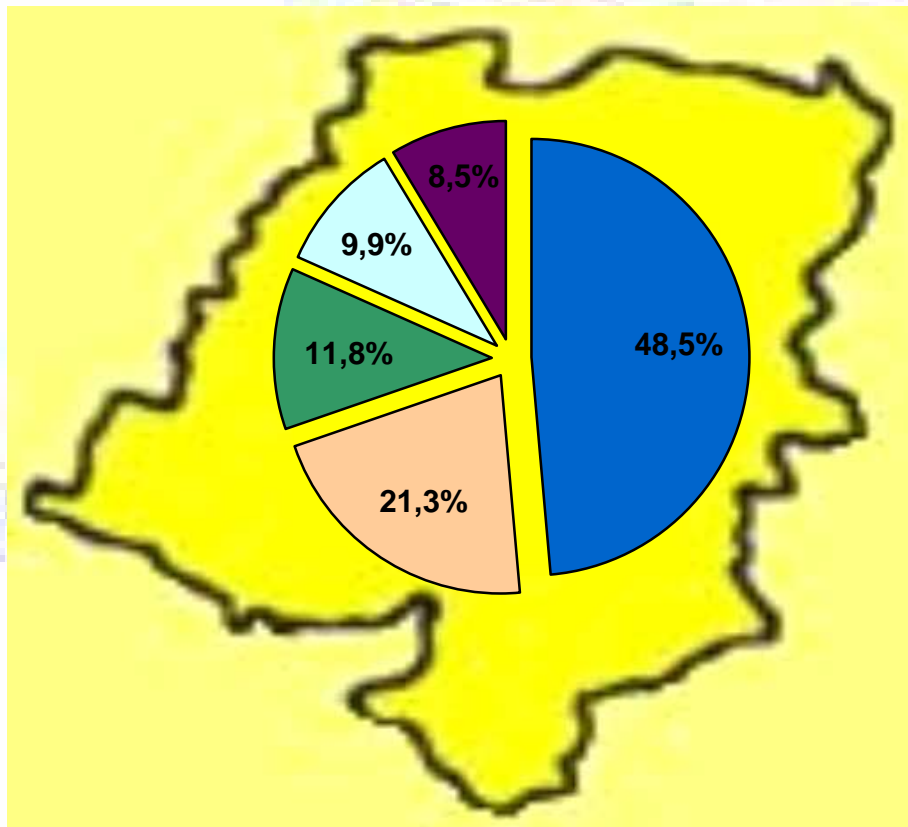

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2012 ROKU

DLA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

OPOLE 2013

Analizę opracowało:
Obserwatorium Rynku Pracy WUP Opole

*Do opracowania analizy wykorzystano również dane z działalności
Wydziału Pośrednictwa Pracy i Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego,
Wydziału Programowania i Wyboru Projektów,
Wydziału Ekonomiczno – Finansowego,
Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej,
Obserwatorium Rynku Pracy,
Wydziału Projektów Własnych i Przedsiębiorczości,
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu
oraz podmiotów współrealizujących Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia
na 2012 rok.*

Przedruk analizy w całości lub w części
oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OPOLU
Obserwatorium Rynku Pracy
ul. Głogowska 25c
45-315 Opole

SPIS TREŚCI

I. RYNEK PRACY	4
1. Podstawowe uwarunkowania	4
1.1. Sytuacja demograficzna	5
1.2. Sytuacja gospodarcza	7
2. Informacja o stanie i strukturze bezrobocia	11
2.1. Poziom i stopa bezrobocia	11
2.2. Zróżnicowanie terytorialne	14
2.3. Zmiany w poziomie bezrobocia	15
2.4. Struktura bezrobocia	18
2.4.1. Bezrobocie kobiet	18
2.4.2. Bezrobocie na wsi	19
2.4.3. Młodzież w wieku do 25 lat	19
2.4.4. Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	20
2.4.5. Bezrobotni bez prawa do zasiłku	21
2.4.6. Bezrobotni według wieku	22
2.4.7. Bezrobotni według wykształcenia	23
2.4.8. Bezrobotni według stażu pracy	24
2.4.9. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę w miesiącach oraz długotrwale bezrobotni	25
2.4.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności	26
3. Oferty pracy	27
3.1. Ofert pracy wg zawodów	28
3.2. Oferty pracy wg powiatów	29
4. Poradnictwo zawodowe	32
5. Szkolenia	33
6. Staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	34
7. Kluby pracy	34
8. Wydatki Funduszu Pracy	35
II. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY NA RZECZ ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM	37
1. Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu	37
1.1. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2012 rok	37
1.2. Działania wdrażające Europejski Fundusz Społeczny	40
1.3. Sklep z Pracą „OFERTA”	41
2. Instytucjonalna obsługa klientów Wojewódzkiego Urzędu Pracy	43
3. Działalność badawcza rynku pracy	51
4. Projekty własne	52
III. PODSUMOWANIE	55
Załącznik nr 1	61
Wybrane kategorie bezrobotnych w podziale na miasta i gminy województwa opolskiego według stanu na 31 grudnia 2012 roku	

I. RYNEK PRACY

1. Podstawowe uwarunkowania

Podrozdział ten stanowi najogólniejszy zarys uwarunkowań, które dotyczą regionu opolskiego i związane są w mniej lub bardziej bezpośredni sposób z rynkiem pracy. W roku 2012 te podstawowe czynniki kształtujące społeczeństwo i gospodarkę województwa opolskiego zostały na nowo zrewidowane dzięki zaktualizowaniu *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego*. W analizie SWOT, w części dotyczącej społeczeństwa, rynku pracy i warunków życia, zdiagnozowano mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia, które stanowią kontekstowe tło dla rozważań o bezrobociu i powiązanych z nim zjawiskach. Te wybrane czynniki przedstawiono poniżej:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • poziom i jakość życia mieszkańców, • samoorganizacja i aktywność społeczna na obszarach wiejskich, • rola mniejszości niemieckiej, • sprawność instytucjonalna jednostek samorządu terytorialnego, • mobilność zasobów pracy, • trwałe sieci powiązań międzynarodowych, • etos pracy w regionie, • poziom dochodów rozporządzalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyludnianie się i struktura wieku ludności, • peryferyzacja obszarów wiejskich, • liczba miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem, • postawy przedsiębiorcze mieszkańców, • stabilność miejsc pracy, • dostępność do mieszkań, • wysoki poziom bezrobocia na części obszaru regionu • niedopasowanie strukturalne pomiędzy popytem a podażą na rynku pracy wynikające ze struktury kształcenia, • dysharmonia pomiędzy wysokim poziomem życia i aspiracji ludności, a jednocześnie nieadekwatnymi do tego możliwościami zatrudnienia i zarobkowania w regionie, • dostęp do infrastruktury społecznej i technicznej,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • transfery dochodów, wiedzy i technologii, • wzrost presji na kształcenie ustawiczne i praktyczne, • remigracja i imigracja, • aktywna polityka prorodzinna, • aktywność sektora organizacji pozarządowych, • rozwój „srebrnej gospodarki” 	<ul style="list-style-type: none"> • odpływ ludności i kapitału intelektualnego (tzw. „brain drain” – „drenaż mózgów”), • nasilenie się zjawiska wykluczenia społecznego i patologii życia społecznego, • kryzys solidarności międzypokoleniowej,

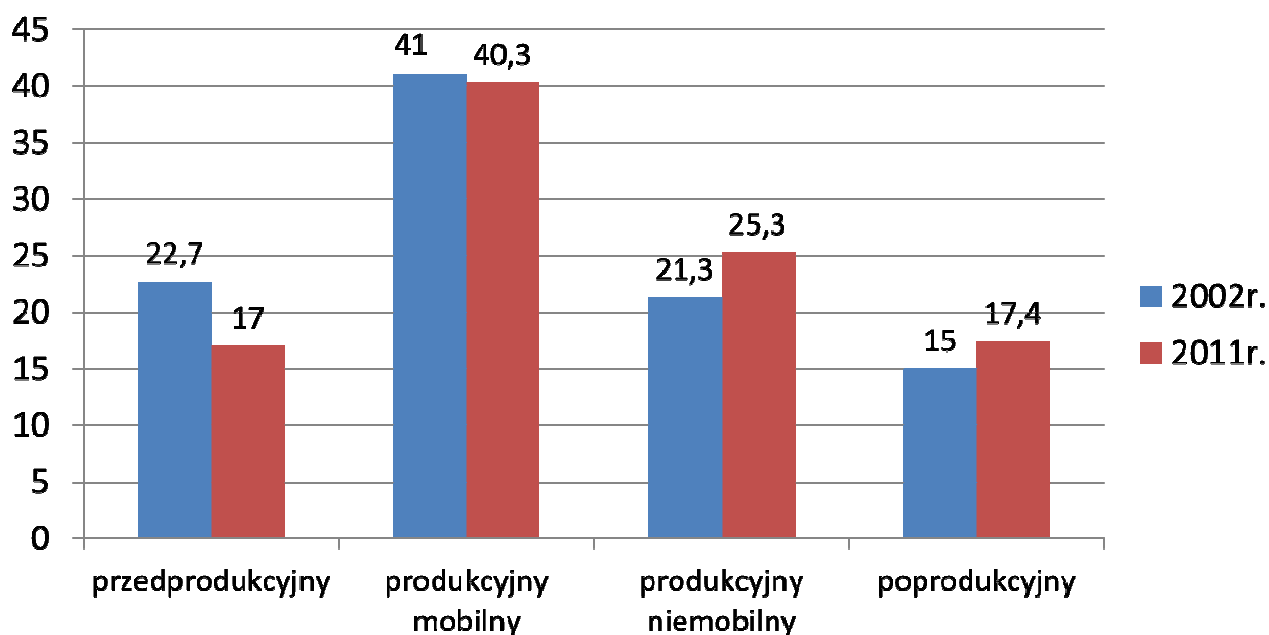
1.1. Sytuacja demograficzna

Na rzeczywistą sytuację demograficzną regionu nowe światło rzuciły wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2011. Dzięki nim wiemy, że spadek liczby ludności na przestrzeni lat 2002-2011 w wymiarze regionalnym dotknął przede wszystkim Opolszczyzny. Spadek o 4,6% był najwyższy w kraju, a przeciętna dla całej Polski miała wartość dodatnią i wyniosła 0,7%. W roku 2011 w województwie Opolskim mieszkało 1 016,2 tys. osób, z czego większość stanowiły kobiety (524,9 tys. osób, tj. 51,7%) oraz mieszkańcy miast (532,2 tys. osób, tj. 52,4%)¹.

Do ciekawych spostrzeżeń prowadzi analiza zmian, jakie zaszły w latach 2002 – 2011 w obrębie ekonomicznych grup wieku ludności Opolszczyzny. Widoczne spadki udziałów po stronie ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym oraz wzrosty w grupach „starszych” wyraźnie wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który może tylko pogłębić niekorzystne zjawiska związane z ujemnym przyrostem naturalnym. Współczynnik dzietności w roku 2011 wyniósł w województwie 1,102, podczas gdy dla kraju 1,297.

Wykres nr 1.

Zmiana udziału liczby osób wg ekonomicznych grup wieku w województwie opolskim wg NSP 2002 i NSP 2011

¹ Dane za wyniki NSP 2011 opublikowanymi na http://www.stat.gov.pl/gus/12773_PLK_HTML.htm.

Obraz demograficzny województwa opolskiego byłby mocno zakłócony bez szerszego ujęcia zjawiska migracji. O ile zjawisko migracji zagranicznych zostało już szczegółowo opisane w poprzednich analizach rocznych, o tyle w roku 2012 poruszono w ramach problematyki badawczej WUP kwestię migracji zewnętrznych i wewnętrznych młodzieży uczącej się w liceach². Za szczególnie ważne należy uznać ustalenie, że prawie dwie trzecie spośród osób zamierzających studiować, ma zamiar czynić to poza województwem opolskim (63,7% ogółu respondentów), a jedynie co trzeci spośród zamierzających podjąć studia (28,8%) ma zamiar studiować na terenie województwa opolskiego. W układzie badanych ośrodków relacja liczby osób zamierzających studiować poza regionem do liczby osób zamierzających studiować w regionie najbardziej niekorzystna była w Namysłowie (7/1), Brzegu (5/1), Prudniku (3/1) i Oleśnie (3/1). Była również niekorzystna w samym Opolu, gdzie zdecydowanie przeważali uczniowie zamierzający studiować poza regionem. Zamierzający studiować w regionie cechowali się przy tym gorszymi wynikami w nauce oraz nieco większym od przeciętnej udziałem kobiet.

Badania ustaliły, że głównym kierunkiem migracji na studia jest Wrocław, do którego kieruje się 2/3 osób zamierzających studiować poza regionem, ale również - co istotne - kieruje się o ok. 25% więcej maturzystów niż do wszystkich uczelni regionu opolskiego razem wziętych.

Bardzo ważnych, ale i niepokojących wniosków dostarczyły odpowiedzi badanych dotyczące zamierzonego w przyszłości miejsca zamieszkania. Jak się okazuje, jedynie, co ok. piąty (21,6%,) badany licealista ma zamiar w przyszłości mieszkać w dotychczasowym miejscu zamieszkania w regionie, a jedynie niespełna połowa badanych (47,9%) ma zamiar w przyszłości mieszkać na terenie województwa opolskiego. Z kolei spośród osób zamierzających mieszkać poza województwem (52,1% ogółu), zdecydowaną większość preferuje duże miasta poza regionem (32,6%) oraz zagranicę (16,1 %).

W ten kontekst wpisuje się także ujemne od lat saldo migracji rejestrowanej przez GUS. Według danych GUS³ w roku 2008 wyniosło ono w liczbach bezwzględnych -3 335, w roku 2009 -1 723 a w roku 2011 - 1 793, z czego 98% przypada na miasta.

² R. Jończy, *Potencjalny zakres migracji zewnętrznej i wewnętrznej oraz jej przyczyny wśród młodzieży województwa opolskiego*, Opole 2012 (raport przygotowywany do publikacji).

³ Por. *Rocznik statystyczny województwa opolskiego 2011* (http://www.stat.gov.pl/opole/38_PLK_HTML.htm).

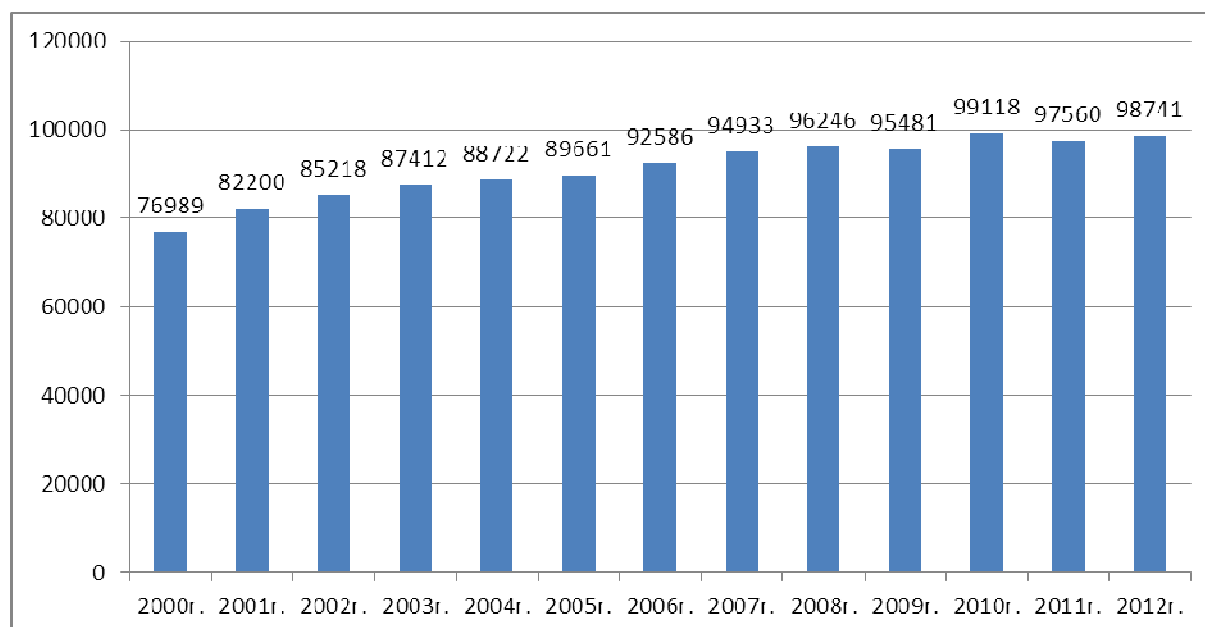
1.2. Sytuacja gospodarcza⁴

1.2.1 Podmioty gospodarcze

W grudniu 2012 roku na terenie województwa zarejestrowanych było ponad 98,7 tysiąca podmiotów gospodarczych. Oznacza to, że rok 2012, w przeciwieństwie do 2011 i 2009, stanowił powrót do wieloletniej tendencji zwiększania się poziomu przedsiębiorczości w województwie.

Wykres nr 2.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

W porównaniu z końcem roku 2011, na koniec 2012 r. odnotowano wzrost liczby podmiotów w większości sekcji wg PKD. Największy nastąpił w obszarze „Edukacji” (o 481 przedsiębiorstw), „Przemysłu” (o 133 przedsiębiorstwa), „Budownictwa” (131 przedsiębiorstw) oraz „Opieki zdrowotnej i pomocy społecznej” (109 przedsiębiorstw). W wymiarze procentowym najpoważniejszy progres dotyczył sektora „Edukacji” (wzrost o 16,7%), „Obsługi rynku nieruchomości (wzrost o 2,7%) oraz „Opieki zdrowotnej i pomocy społecznej” (wzrost o 2,6%). Z kolei najistotniejszy spadek liczby podmiotów miał miejsce w obrębie sekcji „Handel, naprawa pojazdów samochodowych” (o 228 podmiotów i 0,9%) oraz „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (o 124 podmioty i 3,2%). Przyglądając się

⁴ Podrozdział opracowano z wykorzystaniem danych opolskiego Urzędu Statystycznego.

strukturze przedsiębiorczości na Opolszczyźnie na koniec 2012 roku, warto wskazać jej kilka typowych cech:

- dominacja sektora prywatnego, skupiającego 95,7% ogółu zarejestrowanych podmiotów,
- koncentracja działalności w obrębie trzech sekcji gospodarki: „Handel, naprawa pojazdów samochodowych” (25,5%), „Budownictwo” (13,4%), „Przemysł” (9,1%),
- w przekroju powiatowym przodują powiaty duże, z dużą ilością miast bądź powiązane ze stolicą województwa (Opole – 20,4% ogółu przedsiębiorstw, powiat nyski – 14,0%, powiat opolski – 11,7%, powiat brzeski – 10,1%).

1.2.2 Zatrudnienie

Analizując problem wielkości zatrudnienia w przekroju dwóch wskaźników: przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw oraz wyników BAEL stwierdzić można:

- niewielki spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw o 0,6%, do poziomu 96,3 tys. osób w całym 2012 roku, spadek wystąpił m.in. w sekcjach: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 12,7%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,7%). Wzrost w tym okresie odnotowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,3%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 3,5%),
- spadek liczby pracujących w III kwartale 2012 wg BAEL wobec II kwartału tegoż roku oraz wobec III kwartału 2011 roku,
- nadal utrzymująca się tendencja, zapoczątkowana w III kwartale 2009, do utrzymywania się wyższej liczby pracujących od liczby biernych zawodowo, przede wszystkim z uwagi na ich przejście do kategorii osób poszukujących pracy (bezrobotnych).

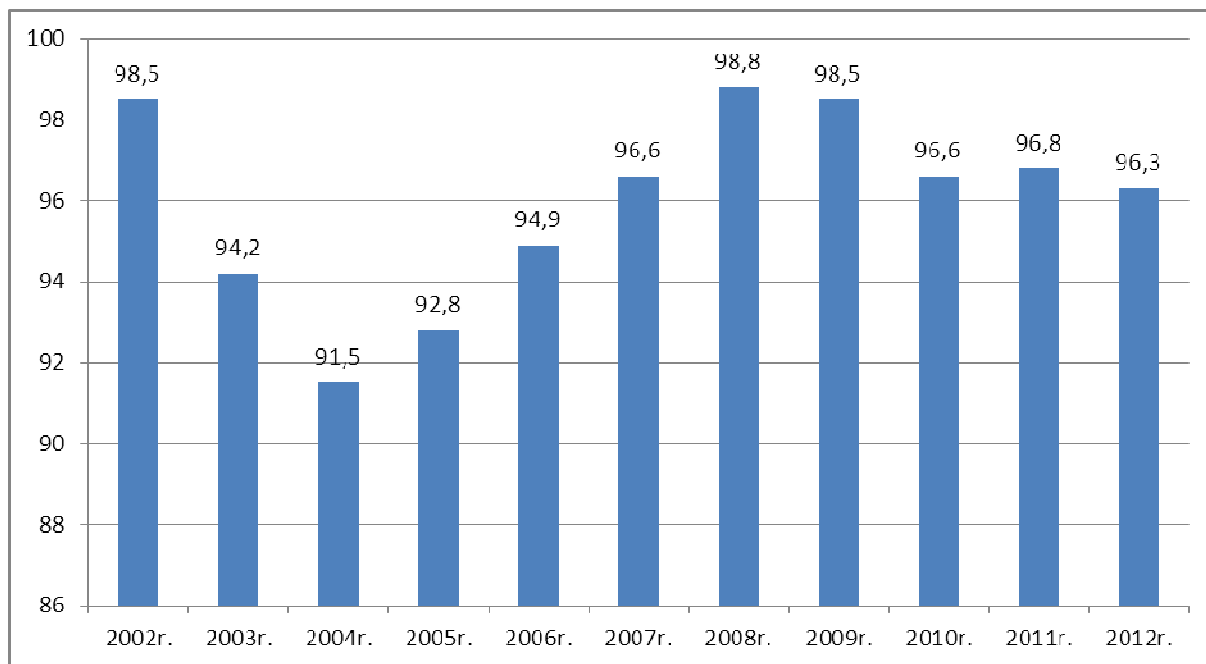
Tabela nr 2.

Wybrane wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności (wg BAEL)

Okresy	Ludność			Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia
	Ogółem	w tym			
		Pracujący	Bierni		
	w tys				
II kwartał 2011	756	370	347	54,0	49,1
III kwartał 2011	770	357	350	52,8	48,2
II kwartał 2012	735	362	336	54,1	49,3
III kwartał 2012	719	357	329	54,4	49,7

Wykres nr 3.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w latach 2002 – 2012 (w tys. osób)

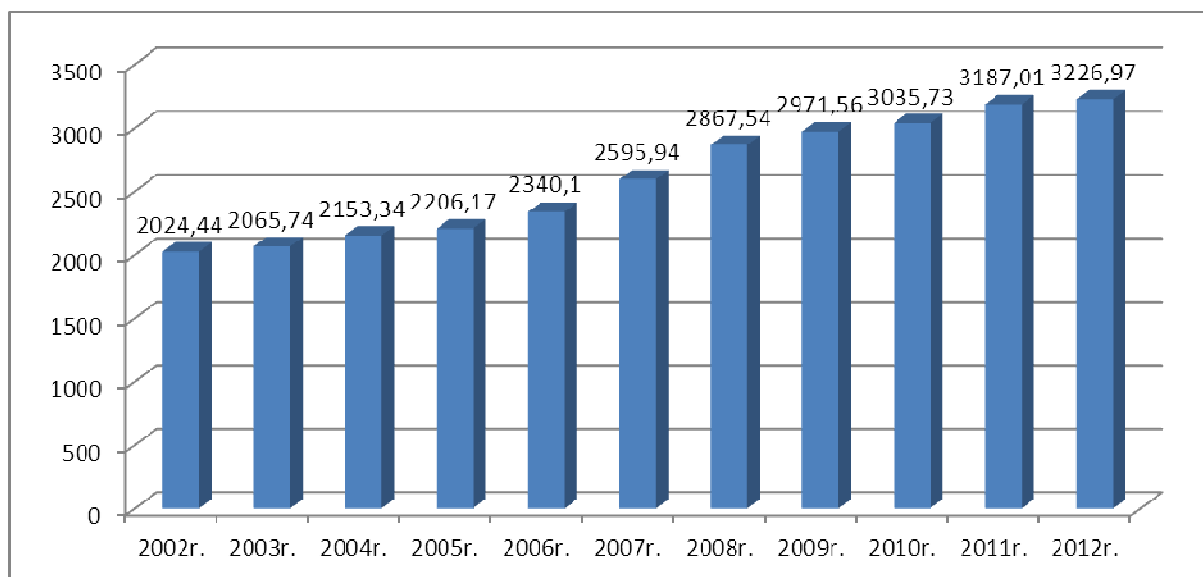
1.2.3 Inne wskaźniki sytuacji gospodarczej

Wśród innych zjawisk istotnych dla sytuacji gospodarczej w województwie w porównaniu z rokiem 2011 wymienić należy:

- wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń – grudzień 2012 do poziomu 3 226,97 PLN, tj. wyższego o 1,3% od stanu na rok 2011; jest to przedłużenie wieloletniej już tendencji do wzrostu wynagrodzeń, chociaż warto zwrócić uwagę na osłabienie tempa tego zjawiska (w roku 2008 wynagrodzenia wzrosły o 10,5%, a w 2009 o 3,3, w 2010 o 2,2%, w 2011 o 5,0%),

Wykres nr 4.

Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w latach 2002 – 2012 (w PLN)

- wzrost liczby oddanych do użytku mieszkań (w okresie styczeń – grudzień 2012 oddano 1 795 mieszkań, o 4,7% więcej niż przed rokiem). Ponadto zauważyć także należy widoczny wzrost liczby wydanych pozwoleń na budowę (o 15,2%) przy jednoczesnym spadku liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 26,3%) wobec tego samego okresu 2011 roku,
- wzrost nakładów inwestycyjnych o 5,4% (we wrześniu 2012 roku wynosiły one 873 384 tys. zł, podczas gdy we wrześniu 2011 r.: 829 224 tys. zł),
- wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu w całym 2012 roku o 3,0%,
- spadek wielkości produkcji budowlano-montażowej w całym 2012 roku o 15,4%,
- wzrost wartości sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach handlowych (o 18,2%) i w przedsiębiorstwach hurtowych (o 24,7%), przy równoczesnym spadku sprzedaży detalicznej (o 10,8%) w ciągu 12 miesięcy 2012 roku.

Ważnym miernikiem rozwoju regionalnej gospodarki, mającym bezpośredni wpływ na oblicze rynku pracy, jest zdolność generowania nowych miejsc pracy. W przeciągu I-III kwartału ubiegłego roku duże, średnie i małe podmioty gospodarki wytworzyły ogółem 11 921 nowych miejsc zatrudnienia (1 786 więcej niż w tym samym okresie 2011r.), z czego:

- 997 przypadło na sektor publiczny, 10 924 na sektor prywatny,
- 6 875 przypadło na podmioty małe, 3 143 na średnie, 1 903 na duże.

W ocenie atrakcyjności inwestycyjnej województw, dokonywanej corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową⁵, województwo opolskie zajęło w 2012 roku 10 pozycję, o jedno miejsce wyższą niż w roku 2011. Przy klasyfikowaniu województw bierze się tu pod uwagę 7 czynników – spośród nich Opolszczyzna najwyższe miejsce zajęła w kategorii „infrastruktura gospodarcza” (4 miejsce), „rynek zbytu” – 6 miejsce. Przeciętnie oceniono „bezpieczeństwo powszechne” (8 miejsce) oraz „dostępność transportową” (8 miejsce); bardzo nisko: „koszty i zasoby pracy” (11 miejsce), „infrastrukturę społeczną” (13 miejsce), oraz „aktywność wobec inwestorów” (14 miejsce).

2. Informacja o stanie i strukturze bezrobocia

2.1. Poziom i stopa bezrobocia

Na koniec 2012 roku w województwie opolskim było zarejestrowanych 51 775 bezrobotnych i liczba ta była wyższa od uzyskanej z końcem roku 2011 o 3 746 osób (wzrost o 7,8%). Poniżej zaprezentowane zostały zmiany zachodzące w poziomie bezrobocia od roku 2000 do końca 2012 roku.

Tabela nr 3.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie opolskim w latach 2000 – 2012 (stan w końcu okresu)

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Przyrost lub spadek do roku wcześniejszego	
		w liczbach	w %
2000	69 311	9 835	16,5
2001	78 557	9 246	13,3
2002	83 436	4 879	6,2
2003	81 623	-1 813	-2,2
2004	74 553	-7 070	-8,7
2005	69 396	-5 157	-6,9
2006	60 058	-9 338	-13,5
2007	43 338	-16 720	-27,8

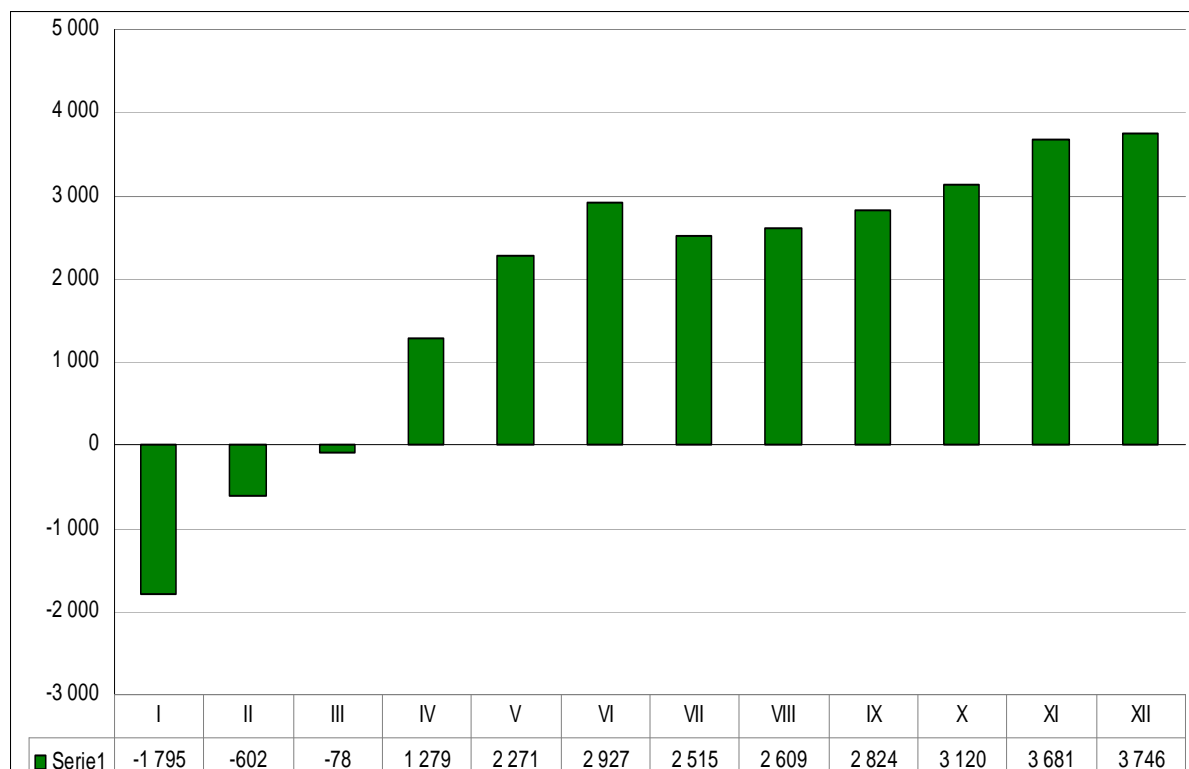
⁵ Dane za stronę: http://ibngr.pl/index.php/pl/lewe_menu/atrakcyjnosć_inwest_województw

2008	35 698	-7 640	-17,6
2009	47 129	11 431	32
2010	48 775	1 646	3,5
2011	48 029	-746	-1,5
2012	51 775	3 746	7,8
<i>Przyrost lub spadek do analogicznego m-ca roku 2011</i>			
Styczeń	51 923	-1 795	3,3
Luty	53 567	-602	1,1
Marzec	52 360	-78	0,1
Kwiecień	50 611	1 279	2,6
Maj	49 305	2 271	4,8
Czerwiec	48 006	2 927	6,5
Lipiec	47 371	2 515	5,6
Sierpień	47 446	2 609	5,8
Wrzesień	48 039	2 824	6,2
Październik	48 329	3 120	6,9
Listopad	49 657	3 681	8,0
Grudzień	51 775	3 746	7,8

Dla zobrazowania zmian w poziomie bezrobocia na przestrzeni ubiegłego roku sporządzono wykres nr 4, gdzie punktem odniesienia jest stan z końca analogicznego okresu roku 2012. Widać na nim wyraźnie znaczną zmienność zjawiska. Od stycznia do marca 2012 roku liczba bezrobotnych była niższa wobec analogicznych miesięcy 2011 roku, po czym nastąpił okres wzrostu. Ostatecznie w końcu 2012 roku liczba bezrobotnych zwiększyła się o 7,8% (3 746 osób) wobec końca 2011 roku.

Wykres nr 5.

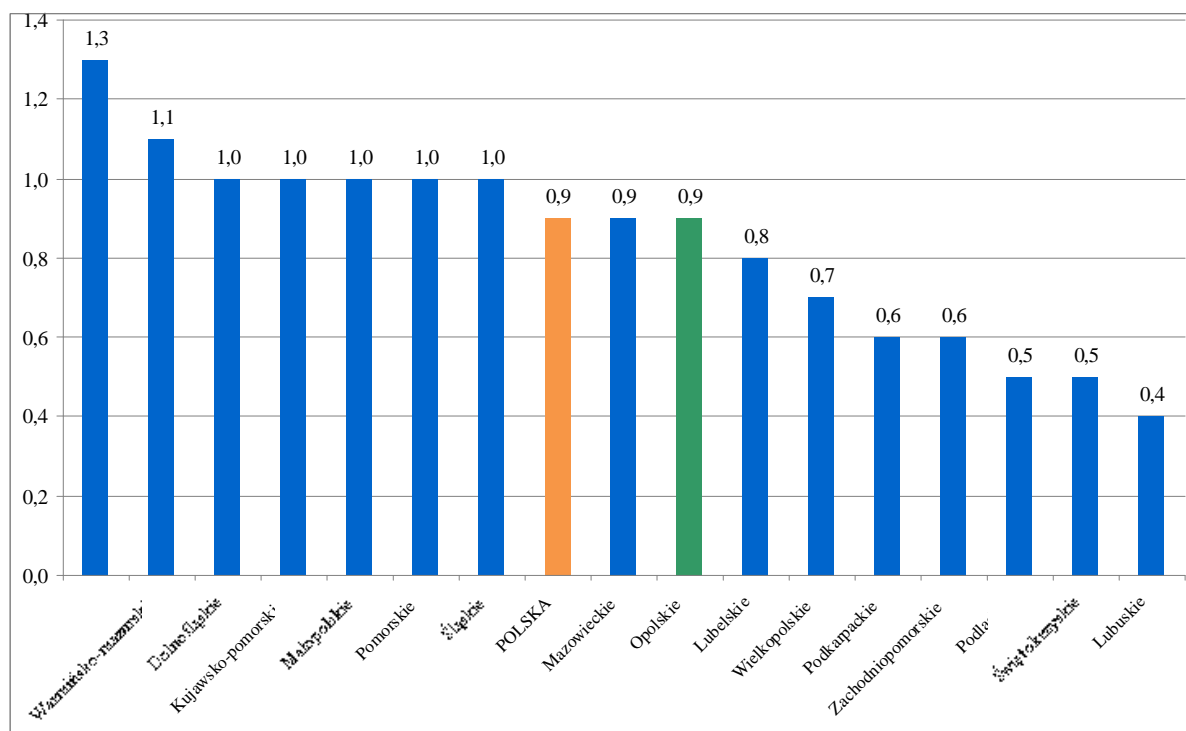
Zmiany w poziomie bezrobocia na przestrzeni roku 2012 wobec analogicznych miesięcy 2011 roku

Bezrobotni zarejestrowani w końcu grudnia 2012 roku w województwie opolskim stanowili 14,2% ludności aktywnej zawodowo, co oznacza wzrost o 0,8 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Pod względem wielkości wskaźnika natężenia bezrobocia zajmujemy 9 miejsce w kraju (w roku 2011 było to miejsce 8). Stopa bezrobocia pozwala na ukazanie różnic w natężeniu zjawiska sygnalizując stopień zagrożenia w układzie terytorialnym w skali wojewódzkiej jak i krajowej. W analizowanym okresie bezrobocie w kraju wyniosło 13,4%, co oznacza, iż poziom bezrobocia na Opolszczyźnie przekroczył wartość krajową o 1,2 punktu procentowego (na koniec roku 2011 było to 1,8 punktu procentowego).

Wykres nr 6.

Zmiana stopy bezrobocia w końcu roku 2012 wobec końca roku 2011 w poszczególnych województwach (w %)

Jak wskazuje powyższy wykres, w końcu roku najmniej korzystną sytuację na rynku pracy, wyrażoną największą różnicą w stopie bezrobocia pomiędzy grudniem 2011 a 2012 roku, odnotowano w województwach: łódzkim, warmińsko-mazurskim oraz dolnośląskim. Wszystkie województwa wraz z Opolszczyzną notują pogorszenie sytuacji (wzrost w granicach od 0,4 do 1,3 punktu procentowego).

2.2. Zróżnicowanie terytorialne

Cechą endemiczną województwa opolskiego jest znaczne zróżnicowanie terytorialne zjawiska bezrobocia. Na koniec grudnia 2012 roku stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach wahała się od 7,1% w powiecie opolskim grodzkim do 20,8% w powiecie nyskim. Systematycznie analizowany poziom natężenia bezrobocia wskazuje, że od lat najtrudniejsza sytuacja ma miejsce w powiatach: brzeskim, nyskim i prudnickim.

Tabela nr 4.

Liczba bezrobotnych, stopa bezrobocia oraz wzrost/spadek bezrobocia odnotowane w trakcie roku 2012

<i>Powiaty</i>	<i>Stopa bezrobocia na dzień 31.12.2012</i>	<i>Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2011</i>	<i>Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2012</i>	<i>Wzrost / spadek bezrobocia w porównaniu do końca grudnia 2011</i>	<i>Dynamika grudzień 2011 = 100%</i>
OGÓŁEM	14,2	48 029	51 775	3 746	107,8
brzeski	20,5	6 282	6 314	32	100,5
głubczycki	19,6	3 050	3 368	318	110,4
k - kozielski	14,0	4 484	4 922	438	109,8
kluczborski	15,0	3 283	3 231	-52	98,4
krapkowicki	10,7	2 531	2 684	153	106,0
namysłowski	18,9	2 608	2 739	131	105,0
nyski	20,8	8 599	9 567	968	111,3
oleski	10,5	2 438	2 521	83	103,4
Opole- miasto	7,1	4 322	4 989	667	115,4
opolski	13,6	4 715	5 300	585	112,4
prudnicki	19,3	3 368	3 513	145	104,3
strzelecki	11,3	2 349	2 627	278	111,8

Ogólny wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w skali województwa widoczny był również we wszystkich powiatach. Najwyższy odnotowano na obszarze powiatu nyskiego (o 968 osób) oraz w Opolu (o 667 osób). Również Opole charakteryzowało się największą dynamiką wzrostu (15,4%).

2.3. Zmiany w poziomie bezrobocia

W 2012 roku do urzędów pracy zgłosiło się 72 655 osób, które uzyskały status bezrobotnych i jest to o 454 osoby więcej niż w roku 2011. Tradycyjnie już ruch ten nasilił się w II półroczu (I półrocze 2011 – 34 405 osób, II półrocze 2011 – 37 796 osób; I półrocze 2012 – 33 255, II półrocze 2012 – 39 400). Jest to zjawisko, które powtarza się corocznie i wynika przede wszystkim z rytmu pór roku oraz cyklu edukacyjnego, co niesie ze sobą następujące zjawiska:

- napływ osób po zakończeniu prac krótkookresowych, sezonowych oraz zawieranych na czas określony,

- zmniejszanie zatrudnienia ze względu na okres zimowy, zwłaszcza w branży budowlanej,
- napływ osób po zakończeniu prac sezonowych za granicą w krajach Unii Europejskiej,
- rejestracja bezrobotnych absolwentów po ukończeniu szkół.

Wśród nowo rejestrowanych bezrobotnych dominowały osoby powracające po raz kolejny do grona bezrobotnych (80%). Istotną część nowych rejestracji stanowiły ponadto osoby, które ukończyły programy subsydiowane organizowane przez powiatowe urzędy pracy i tak:

- po robotach publicznych – 583 osoby (2011 rok – 890 osób),
- po szkoleniach – 3 028 osób (2011 rok – 2 465 osób),
- po stażach – 4 264 osoby (2011 rok – 5 635 osób),
- po pracach społecznie użytecznych 2 212 osób – (2011 rok – 2 141 osób).

Należy w tym miejscu zauważyć, iż nastąpił spadek uczestnictwa osób bezrobotnych w programach subsydiowanych, szczególnie w zakresie robót publicznych i staży. Natomiast wzrost zaobserwowano w przypadku szkoleń i prac społecznie użytecznych.

W omawianym okresie 14 650 osób (tj. 20,2% wszystkich rejestracji) zgłosiło się do urzędów pracy po raz pierwszy. Porównując te informacje z danymi za rok 2011 można zauważyć wzrost tego wskaźnika o 0,7 pp.

W ciągu całego 2012 roku pracownicy powiatowych urzędów pracy wyłączyli z ewidencji bezrobotnych 68 909 osób i jest to o 4 038 osób mniej niż w roku ubiegłym. Głównym powodem wyrejestrowań były podjęcia pracy, które w omawianym okresie stanowiły 45% odpływu (rok wcześniej 44,1%). W liczbach bezwzględnych wyłączenia z ewidencji z tytułu podjęcia pracy wyniosły 31 032 osób i na tle roku 2011 było to o 1 166 osób mniej.

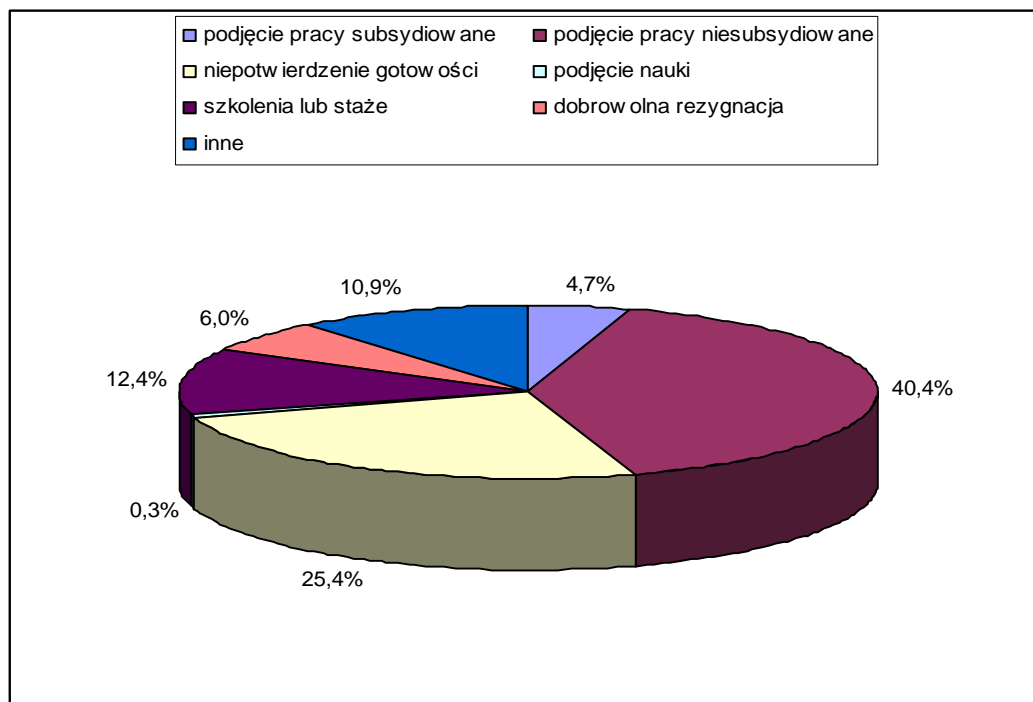
Pewien udział w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji z tytułu podjęcia pracy miało zatrudnienie subsydiowane: 3 222 (o 407 więcej niż w 2011 roku), z tego:

- prace interwencyjne: 316 (w 2011 r. 315);
- roboty publiczne: 1 262 (w 2011 r. 1 000);
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej: 513 (w 2011 r. 618);
- refundacje wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy: 1 088 (w 2011 r. 816).

Ponadto w omawianym okresie z ewidencji bezrobotnych wyłączono 8 526 osób, które skierowano na szkolenia lub na staż absolwencki i było to więcej niż w roku 2011 o 1 932 osoby.

Wykres nr 6.

Struktura przyczyn wyrejestrowań z ewidencji bezrobotnych w roku 2012

Tradycyjnie dość znaczną grupę wśród wyłączonych z ewidencji stanowiły osoby, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy. Liczba ich wyniosła 17 476 osób, co stanowiło 25,4% odpływu (w 2011 roku – 20 721 osób, 28,4%). Oprócz tego 4 123 osoby dobrowolnie zrezygnowały ze statusu osoby bezrobotnej (2011 rok – 4 960).

Tabela nr 5.

Wielkość napływu i odpływu, podjęć pracy oraz wskaźnika płynności według powiatowych urzędów pracy w 2012 roku

Powiaty	Napływ bezrobotnych	Odpływ bezrobotnych	Podjęcia pracy	Wskaźnik płynności rynku pracy w %
OGÓŁEM	72 655	68 909	31 032	42,7
brzeski	9 048	9 016	4 106	45,4
głubczycki	3 850	3 532	1 529	39,7
k – kozielski	6 018	5 580	2 625	43,6

kluczborski	5 188	5 240	2 339	45,1
krapkowicki	4 195	4 042	1 557	37,1
namysłowski	3 771	3 640	1 546	41,0
nyski	13 116	12 148	5 991	45,7
oleski	3 357	3 274	1 503	44,8
opolski	7 313	6 728	2 964	40,5
Opole – miasto	4 685	4 540	1 852	39,5
prudnicki	4 800	4 522	2 116	44,1
strzelecki	7 314	6 647	2 904	39,7

Wskaźnik płynności rynku pracy (wyrażony w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie) za 2012 rok ukształtował się na poziomie 42,7% i jest to spadek wobec 2011 roku (rok 2011: 44,6%, rok 2010: 37,9%, rok 2009: 31,8%, rok 2008: 39,1%, rok 2007 – 45,1%, rok 2006 – 47,6% , rok 2005 – 46,8%, rok 2004 – 51,0 % , rok 2003 – 50,8%). Warto zauważyć, że pod względem wysokości tego wskaźnika miejsca w czołówce zajęły powiaty mocno dotknięte bezrobociem, czyli brzeski i nyski.

2.4. Struktura bezrobocia

2.4.1. Bezrobocie kobiet

W końcu grudnia 2012 roku wśród ogółu bezrobotnych większość stanowiły kobiety: 26 991 osób (o 818 więcej niż na koniec 2011 r.), których udział w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w naszym regionie wyniósł 52,1% (o 2,4 punktu procentowego mniej niż w grudniu 2011 roku). Najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet rejestrujemy w powiatach: kluczborskim (58,5%) oraz krapkowickim (58,5%) natomiast najniższy w powiecie nyskim (47,4%) i prudnickim (48,8 %).

Wśród nowo zarejestrowanych w trakcie roku, populacja bezrobotnych kobiet wyniosła 34 345, co stanowiło 47,3% ogółu. Natomiast z ewidencji wyłączono 33 527 bezrobotnych kobiet, tj. 48,6% wszystkich wyrejestrowań.

2.4.2. Bezrobocie na wsi

W dniu 31 grudnia 2012 roku w urzędach pracy Opolszczyzny było zarejestrowanych 23 504 bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich (o 1 798 więcej niż na koniec 2011 r.). Stanowili oni 45,4% wszystkich bezrobotnych. Jest to zbliżona wartość do tej z końca grudnia 2011 roku (44,2%).

Na koniec roku 2012 najwięcej bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie – 4 520 osób, natomiast największym udziałem mieszkańców wsi do ogółu charakteryzował się powiat opolski ziemski, gdzie wskaźnik ten wyniósł 81,2 %, a najmniejszym kędzierzyńsko – kozielski (28,3 %).

Tabela nr 6.

Bezrobocie na wsi wg powiatowych urzędów pracy – stan na dzień 31 grudnia 2012 roku

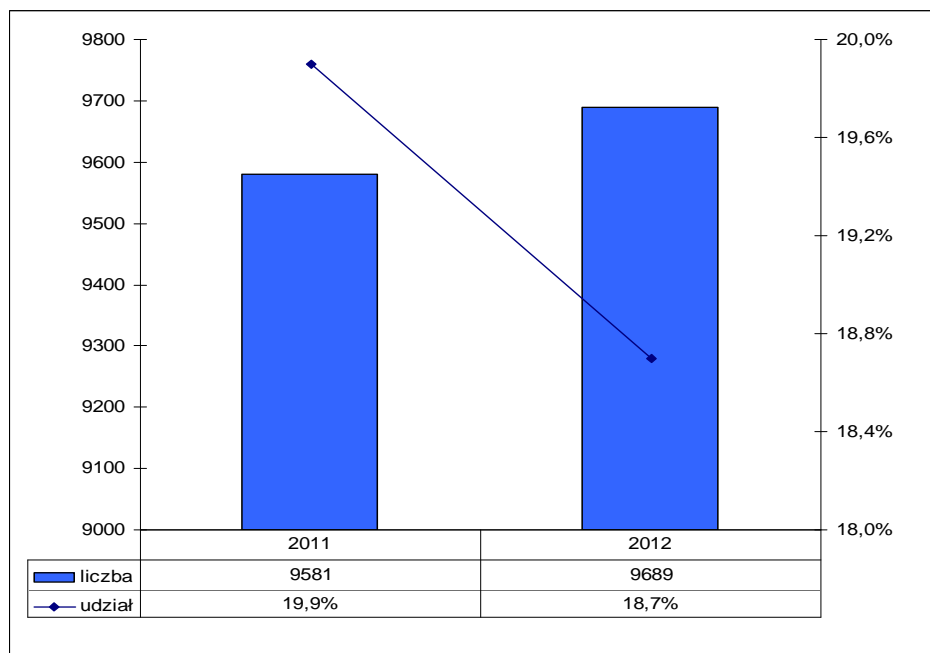
<i>Powiaty</i>	<i>Bezrobotni mieszkańcy wsi</i>	
	<i>w liczbach</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
OGÓŁEM	23 504	45,4
Brzeg	2 886	45,7
Głubczyce	1 742	51,7
Kędzierzyn-Koźle	1 393	28,3
Kluczbork	1 558	48,2
Krapkowice	1 092	40,7
Namysłów	1 827	66,7
Nysa	4 520	47,2
Olesno	1 524	60,5
Opole-powiat	4 303	81,2
Prudnik	1 405	40,0
Strzelce Opolskie	1 254	47,7
Opole-Miasto	0	0,0

2.4.3. Młodzież w wieku do 25 lat

Na koniec 2012 roku w urzędach pracy Opolszczyzny zarejestrowanych było 9 689 osób w wieku 18 – 24 lata (o 108 osób więcej niż w grudniu 2011). Stanowiły one 18,7% wszystkich zewidencjonowanych bezrobotnych.

Wykres nr 7.

Liczba i udział bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat w 2011 i 2012 roku

Jednocześnie na przełomie analizowanego roku bezrobotnych osób w wieku 18-24 lata zarejestrowano w sumie 20 850, z czego po raz pierwszy 8 232, czyli 39,5 % ogółu (36,5% w 2011 roku). Równoległe z ewidencji wykreślono 19 140 osoby z tej kategorii, w tym 7 724 osoby z tytułu podjęcia pracy (tj. 40,3 % ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych w wieku do 25 lat; 40,8% w 2011 roku.).

2.4.4. Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

W powiatowych urzędach pracy na terenie województwa opolskiego w okresie 2012 roku zarejestrowało się 3 238 osób, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy. Stanowiły one 4,5% nowo zarejestrowanych (w roku 2011 zarejestrowano 2 263 osoby, co stanowiło 3,3%).

Tabela nr 7.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy według powiatów

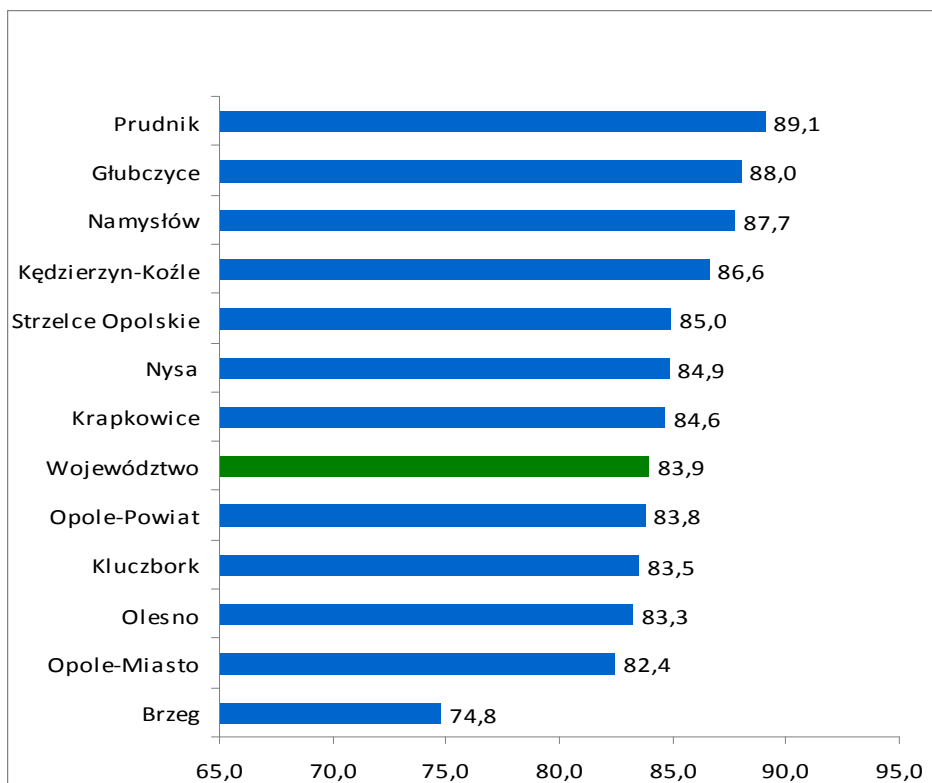
Lp.	Powiaty	<i>Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy</i>			
		<i>w okresie 2012 roku</i>		<i>stan na koniec okresu sprawozdawczego</i>	
		<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu rejestracji</i>	<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
Województwo ogółem:		3 238	4,5	2 492	4,8
1	Brzeg	327	3,6	244	3,9
2	Głubczyce	195	5,1	156	4,6
3	Kędzierzyn - Koźle	225	3,7	224	4,6
4	Kluczbork	191	3,7	160	5,0
5	Krapkowice	341	8,1	171	6,4
6	Namysłów	158	4,2	135	4,9
7	Nysa	338	2,6	305	3,2
8	Olesno	216	6,4	152	6,0
9	Opole - powiat	390	5,3	312	5,9
10	Prudnik	254	5,4	161	4,6
11	Strzelce	150	3,1	127	4,8
12	Opole- miasto	453	6,2	345	6,9

2.4.5. Bezrobotni bez prawa do zasiłku

Na koniec grudnia 2012 roku 43 458 bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku, co stanowi 83,9% ogółu. Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł o 0,3 punktu procentowego w stosunku do roku 2011.

Wykres nr 8.

Udział osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku wg powiatów – stan na 31.12.2012 r.

Jak wskazuje powyższy wykres, w pięciu powiatach udział osób bez prawa do zasiłku jest niższy niż wartość wojewódzka. Dotyczy to powiatów: opolskiego, kluczborskiego, miasta Opola oraz brzeskiego, gdzie jest najniższy (74,8 %).

2.4.6. Bezrobotni według wieku

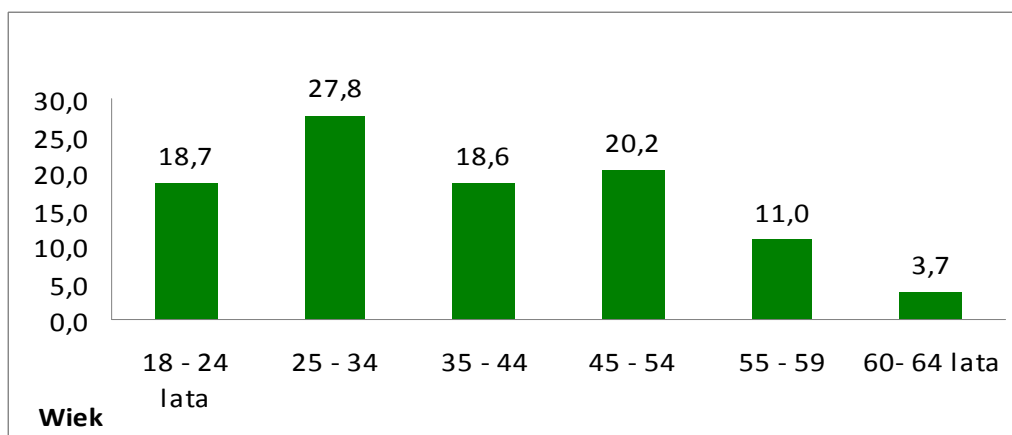
W końcu ostatniego kwartału 2012 roku najwięcej bezrobotnych znajdowało się w przedziale wiekowym 25-34 lata (14 406 osoby; 27,8%). Duży odsetek stanowią również poszukujący pracy w wieku 45-54 lata (10 456 osób; 20,2% ogółu). Łącznie te dwie warstwy stanowią blisko połowę wszystkich zarejestrowanych (24 862 osoby; 48%). Najmniejszy procentowy udział w bezrobociu reprezentują bezrobotni w wieku 55 lat i więcej, tj. łącznie 14,7% (7 608 osób). W perspektywie rocznej udziały w bezrobociu poszczególnych grup wiekowych uległy pewnym zmianom:

- 18-24 lata (spadek o 1,2 punktu procentowego)
- 25-34 lata (wzrost o 0,2 punktu procentowego)

- 35-44 lata (wzrost o 0,8 punktu procentowego)
- 45-54 lata (spadek o 0,9 punktu procentowego)
- 55-59 lata (wzrost o 2,7 punktu procentowego)
- 60-64 lata (wzrost o 0,6 punktu procentowego)

Wykres nr 9.

Struktura bezrobotnych według wieku - stan na 31 grudnia 2012

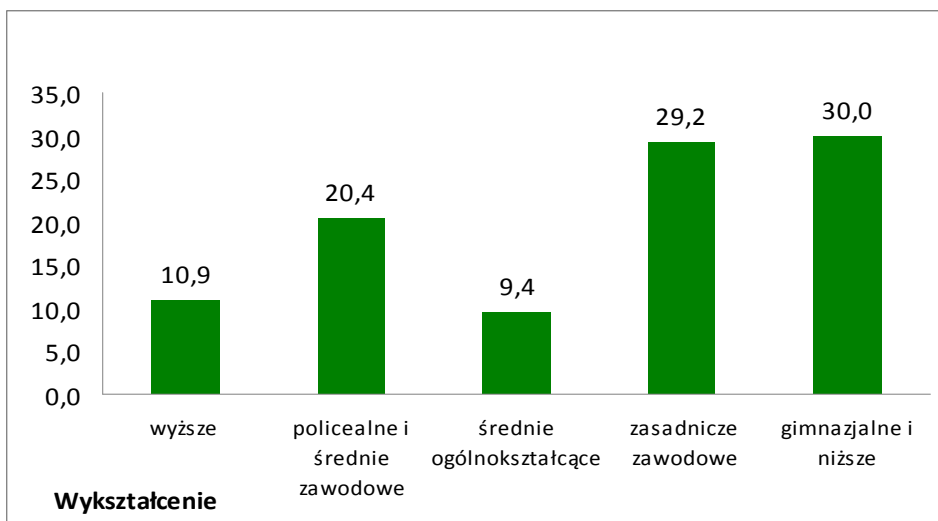

2.4.7. Bezrobotni według wykształcenia

Rok 2012 podtrzymał charakterystyczną od lat sytuację, w której bezrobotni z wykształceniem zasadniczym oraz gimnazjalnym i niższym mają największe trudności ze znalezieniem pracy na lokalnych rynkach. Na dzień 31 grudnia 2012 roku bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami było zarejestrowanych 30 638 osób, co stanowiło 59,2% ogółu zarejestrowanych (z tendencją spadkową w stosunku do lat wcześniejszych: rok 2011 – 59,7%, 2010 - 61%, rok 2009 – 62%, 2008 – 62,6%, 2007 – 64,6% oraz 2006 – 66,3 %). Charakteru stałej tendencji nabiera również wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych z 4,9% w 2005; 5,4% w roku 2006; 6,1% w 2007, 7,4% w 2008; 7,9% w 2009, 9% w 2010, 10,5% w 2011, w 2012 do 10,9% co jednak należy widzieć w kontekście rosnących aspiracji edukacyjnych społeczeństwa.

Wykres nr 10.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia - stan na 31 grudnia 2012

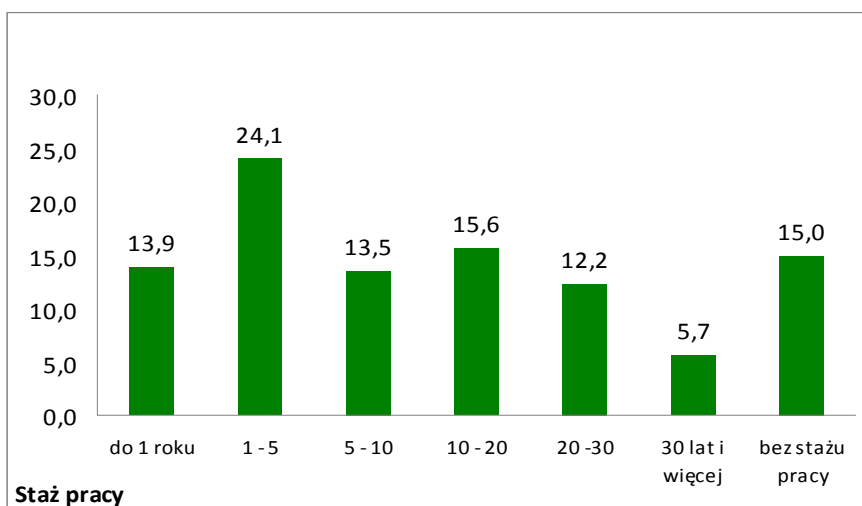

2.4.8. Bezrobotni według stażu pracy

Na koniec omawianego okresu w ewidencji powiatowych urzędów pracy najwięcej zarejestrowanych osób legitymowało się stażem pracy 1 – 5 lat (12 452 osoby) oraz stażem pracy 10-20 (8 058 osób), stanowiąc razem 39,7%. Ponadto dość znaczną grupę, która ukształtowała się na poziomie 7 775 osób, stanowili bezrobotni nie posiadający stażu pracy tj. 15% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres nr 11.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy - stan na 31 grudnia 2012

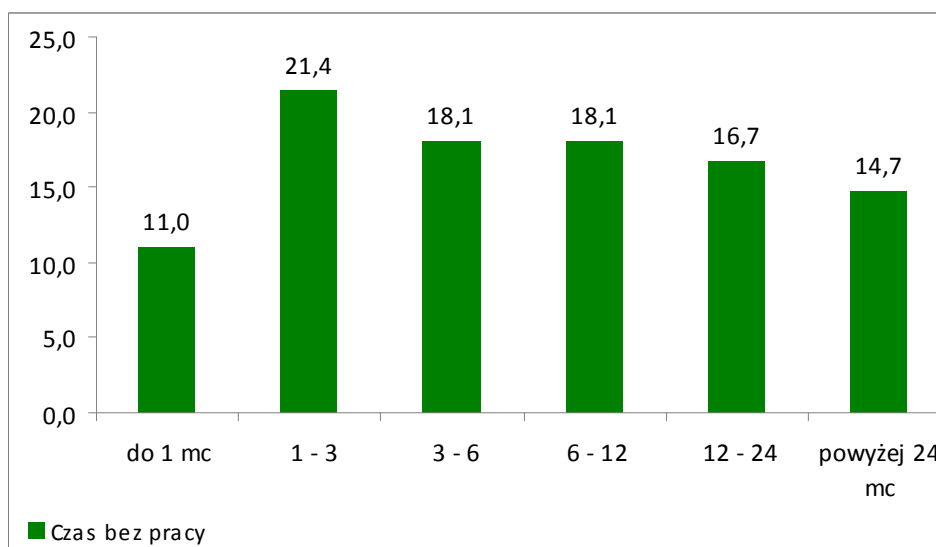

2.4.9. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę w miesiącach oraz długotrwale bezrobotni

Trudną sytuację powrotu do pracy posiadają osoby, które są zarejestrowane w urzędach pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy i powyżej 24 miesięcy. Na koniec 2012 roku te dwie grupy stanowiły 31,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych i jest to więcej niż w roku 2011 o 0,9 punktu procentowego. Łącznie liczba ich wyniosła 16 275.

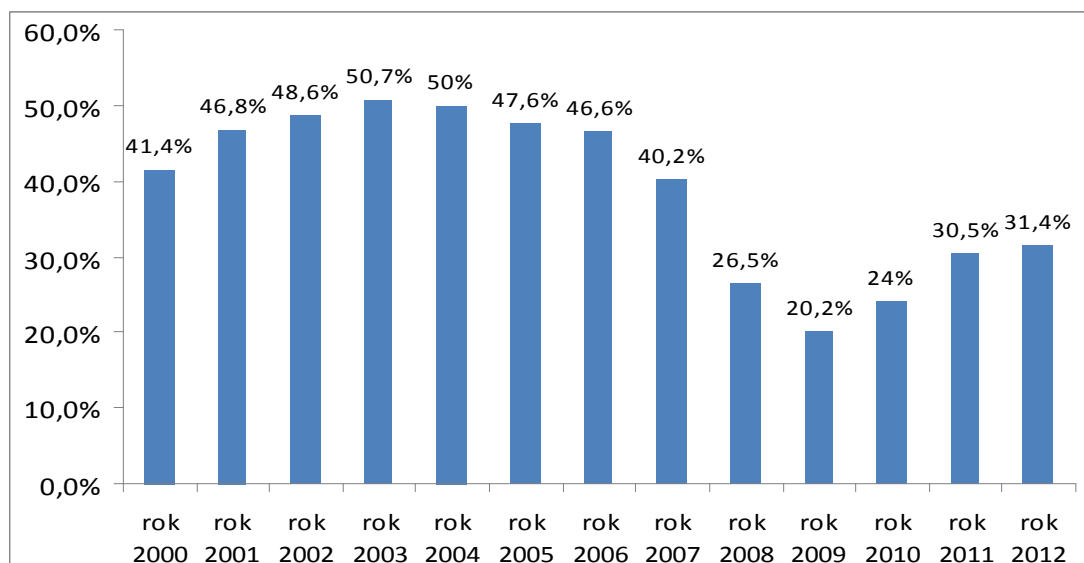
Wykres nr 12.

Struktura bezrobotnych według czasu oczekiwania na pracę - stan na 31 grudnia 2012

Wykres 13.

Udział osób bezrobotnych nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 2000 – 2012

Wg zmian wprowadzonych z początkiem 2005 roku za osoby długotrwale bezrobotne należy uważać bezrobotnych, którzy w ciągu ostatnich 24 miesięcy przez okres minimum 12 miesięcy posiadali status osoby bezrobotnej. Na koniec 2012 roku w województwie opolskim takich osób było 24 968, co stanowiło 48,2% ogółu osób zewidencjonowanych w powiatowych urzędach pracy. W porównaniu do roku ubiegłego jest to wzrost – o 6,3 punktu procentowego. Z kolei spadek odnotowano w udziale długotrwale bezrobotnych wobec ogółu (o 0,7 pp.). Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w regionie głubczyckim (57%), a najmniejszy w strzeleckim (41%).

Tabela nr 8.

Długotrwale bezrobotni wg powiatów – stan na dzień 31 grudnia 2012

<i>Powiaty</i>	<i>Długotrwale bezrobotni</i>	
	<i>w liczbach</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
OGÓLEM	24 968	48,2
Brzeg	3 083	48,8
Głubczyce	1 919	57,0
Kędzierzyn - Koźle	2 506	50,9
Kluczbork	1 498	46,4
Krapkowice	1 197	44,6
Namysłów	1 452	53,0
Nysa	4 711	49,2
Olesno	1 095	43,4
Opole - powiat	2 342	44,2
Prudnik	1 973	56,2
Strzelce Opolskie	1 077	41,0
Opole- miasto	2 115	42,4

2.4.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności

Struktura bezrobotnych według zawodów od lat kształtuje się w podobny sposób. Do czołówki należą osoby wykonujące prace w zawodach:

- sprzedawcy – 4 775 osób, czyli 9,2% ogółu bezrobotnych (w 2011 roku 9,6% ogółu),

- robotnicy gospodarczy – 1 825 osób, tj. 3,5% ogółu (w 2011 roku 4,4% ogółu),
- murarze – 1 464 osób, tj. 2,8% ogółu (w 2011 roku 2,8% ogółu),
- ślusarze – 1 350 osób, tj. 2,6% ogółu (w 2011 roku 2,5% ogółu),
- krawcy – 821 osób, tj. 1,6% ogółu (w 2011 roku 1,7% ogółu).
- kucharze – 768 osób, tj. 1,5% ogółu (w 2011 roku 1,4% ogółu),

Zasygnalizować należy niewielki spadek udziału w bezrobociu zawodu „sprzedawca”, czołowego pod względem liczebności. Charakterystyczny jest również fakt, iż spośród ogółu osób bezrobotnych aż 7 745 osób (15,0% wobec 14,8% w 2011 roku) nie posiadają żadnego zawodu.

3. Oferty pracy

Pozyskiwanie ofert pracy od pracodawców, jak również dotowanie ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego zatrudnienia bezrobotnych w ramach aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu to najistotniejsze czynniki gwarantujące poprawę sytuacji na rynku pracy i jednocześnie wskaźniki sytuacji gospodarczej i stopnia jej rozwoju. Należy przy tym zaznaczyć, iż według doświadczeń małopolskich powiatowe urzędy pracy nie rejestrują wszystkich ofert pojawiających się na rynku (jedynie ok. 40-50%), więc dane tu zaprezentowane nie odzwierciedlają całości popytu na pracę w regionie⁶.

W ciągu całego 2012 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęło ogółem 29 419 ofert pracy i było to o 1 134 oferty mniej niż w 2011 roku. Zgłoszone propozycje pracy w większości dotyczyły prac niesubsydiowanych, które stanowiły 65,4% ogółu zgłoszonych (w ubiegłym roku było to 71,2%). Z ogólnej liczby zgłoszonych ofert pracy 1 809 propozycji (6,1%) było adresowanych do osób niepełnosprawnych (wzrost w stosunku do roku 2011 o 3 pp.) i 380 do osób zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (1,3%, wzrost o 0,2 pp.). Jednocześnie warto zauważyć, iż 19,2% wszystkich ofert pracy było proponowanych w formie staży (14,1% w 2011 roku , a 6,6% jako prace społecznie użyteczne (8,3% w 2011 roku.).

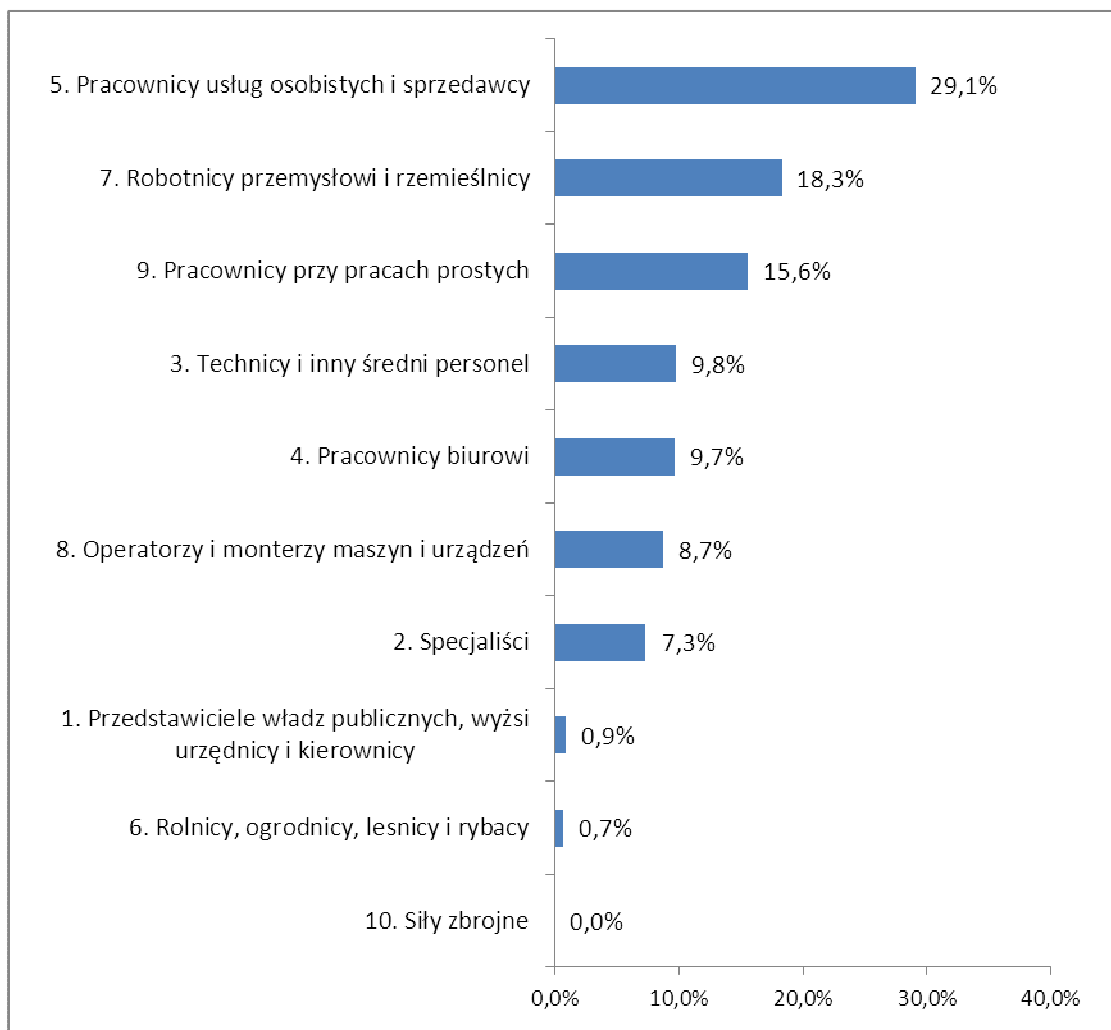
⁶ *Monitoring ofert pracy w Małopolsce*, InterActive, Kraków 2006 (za: www.obserwatorium.malopolska.pl)

3.1. Oferty pracy wg zawodów

Wszystkie zgłoszone oferty⁷ pracy można zgrupować na poziomie grup wielkich, a ich struktura przedstawia się następująco:

Wykres nr 14.

Struktura zgłaszanych ofert pracy w podziale na grupy wielkie klasyfikacji zawodów

Jak wynika z prezentowanych danych, najczęściej pracodawcy zgłaszali do powiatowych urzędów pracy zapotrzebowanie na zatrudnienie pracowników usług osobistych i sprzedawców (wzrost w porównaniu do 2011 roku o 1,7 punktu procentowego) oraz

⁷ Uwaga: Podstawą obliczeń jest suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półrocza, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali. Objasnienia do formularza MPiPS-01 załącznik 3.

robotników przemysłowych i rzemieślników (spadek w porównaniu do 2011 roku o 2,2 punktu procentowego). Jednocześnie nastąpił nieznaczny wzrost procentowej wielkości ofert pracy dla osób bezrobotnych o najwyższych kwalifikacjach, tj. specjalistów (o 0,7 pp.) techników i innego średniego personelu (o 1,3 pp.), pracowników biurowych (o 1,2 pp.), przy jednoczesnym spadku dla pracowników przy pracach prostych (o 1,9 pp.) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 0,5 pp.)

Analizując poszczególne zawody (w zgłoszonych do PUP ofertach) wysuwają się przodujące profesje, w których odnotowano najwyższą liczbę ofert pracy w ciągu 2012 roku. W kolejności malejącej przedstawia je tabela nr 9.

Tabela nr 9.
Napływ ofert pracy wg zawodów w 2012 roku

Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy
Robotnik gospodarczy	2 604
Sprzedawca	1 480
Robotnik budowlany	1 061
Technik prac biurowych	1 018
Robotnik placowy	843
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	768

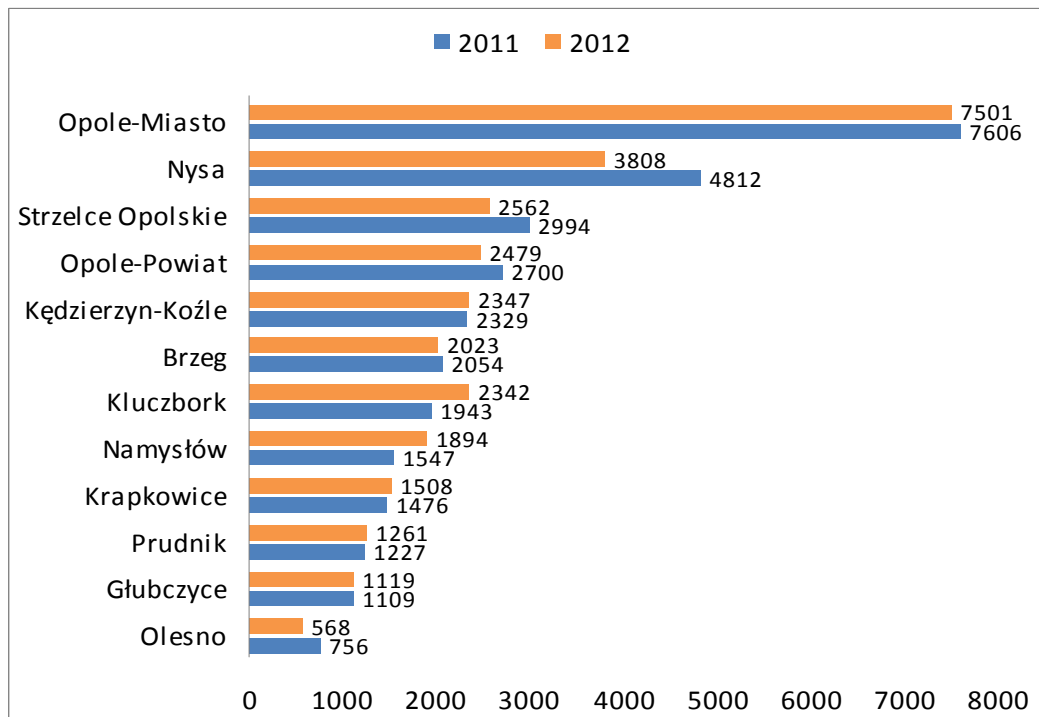
3.2. Oferty pracy wg powiatów

W ciągu 2012 roku najwięcej ofert pracy zgłosili pracodawcy mający swoje siedziby w powiatach: opolskim grodzkim (7 501), nyskim (3 808) oraz strzeleckim (2 562). Powiat nyski charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia, natomiast miasto Opole regularnie notuje niską stopę bezrobocia.

Liczbę zgłoszonych propozycji pracy według powiatowych urzędów pracy w latach 2011 i 2012 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 15.

Porównanie ilości ofert zgłoszonych wg powiatów latach 2011 – 2012

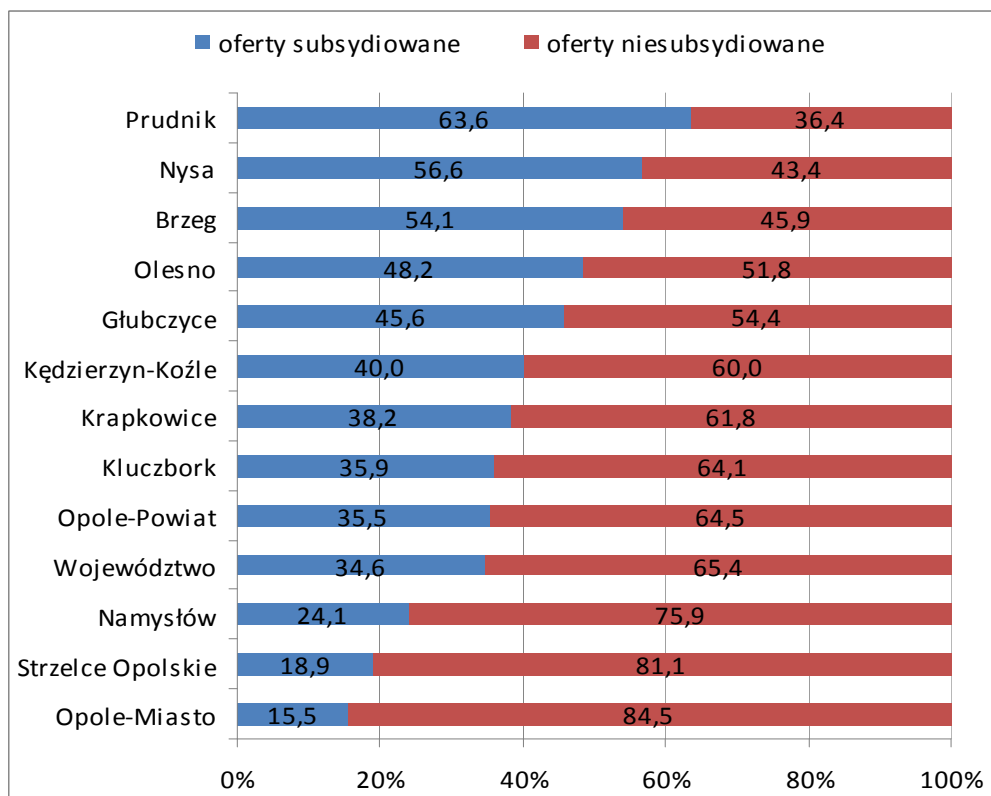

Różnica w ilości ofert w roku 2012 w stosunku do 2011 r rozkłada się równo: w połowie powiatów odnotowano większy napływ ofert pracy w analizowanym roku, a w drugiej połowie mniejszy napływ ofert. Proporcjonalnie najwyższy wzrost odnotowano w powiecie namysłowskim (o 22,4%), drugi biegun natomiast stanowi powiat oleski, w którym odnotowano spadek liczby ofert pracy o 24,9%.

Interesujących spostrzeżeń dostarcza analiza udziału ofert subsydiowanych w ogólnej ilości propozycji zatrudnienia zgłoszonych do urzędów pracy.

Wykres nr 16.

Udział ofert subsydiowanych w ogólnej liczbie ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w powiatów w trakcie roku 2012

Zdecydowanie największy udział ofert subsydiowanych odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Prudniku: 63,6%. Drugim obszarem co do udziału ofert pracy o charakterze subsydiowanym jest powiat nyski (56,6%). Świadczy to poniekąd o statycznym charakterze obu tych lokalnych rynków pracy, które w nikłym stopniu potrafią generować nowe miejsca pracy bez wsparcia ze strony Funduszu Pracy i środków EFS. Wysokie udziały charakteryzowały również powiaty: brzeski, oleski i głubczycki.

Ostateczny wniosek, jaki można wysnuć na podstawie analizy ofert pracy brzmi następująco: kondycja ekonomiczna regionów Opolszczyzny jest zróżnicowana. W najlepszej sytuacji jest powiat opolski grodzki, gdzie jest najniższa stopa bezrobocia, największa w województwie liczba zgłoszonych ofert pracy i niewielki udział ofert pracy subsydiowanej w stosunku do ogólnej liczby ofert pracy.

4. Poradnictwo zawodowe

Usługi poradnictwa zawodowego świadczone przez doradców zawodowych w urzędach pracy polegają na udzielaniu pomocy w wyborze lub zmianie zawodu, kierunków szkolenia i kształcenia zawodowego przy uwzględnieniu możliwości psychofizycznych, jak i sytuacji życiowej jednostki, a także potrzeb rynku pracy. Przy obecnej sytuacji na rynku pracy pomoc taka ma szczególne znaczenie, gdyż odpowiedni wybór drogi zawodowej determinuje przyszłe szanse zaistnienia na nim. W 2012 roku z usług poradnictwa zawodowego skorzystało ogółem 13 681 osób (w roku 2011: 10 403 osoby, w roku 2010: 14 073 osoby, w roku 2009: 12 568 osób, w roku 2008: 11 599 osób, w roku 2007: 16 728, w 2006: 13 002 osoby), z czego 13 463 to osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy. W strukturze bezrobotnych korzystających z tej formy można wyodrębnić:

- mieszkańców wsi – 7 202 osoby,
- młodzież do 25 lat – 4 218 osób,
- bezrobotnych powyżej 50. roku życia – 3 911 osób,
- bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy – 5 821 osób,
- niepełnosprawnych – 938 osób,
- cudzoziemców – 18 osób.

W ramach powyższych danych z grupowego poradnictwa skorzystało 3 369 osób (w roku 2011: 2 670, w roku 2010: 2 525, w roku 2009: 2 921, w roku 2008: 1 917, w roku 2007: 1 564, w 2006: 2 330 osób), w tym 2 472 bezrobotnych. Ponadto w całym 2012 roku doradcy zawodowi udzielili informacji zawodowej 3 921 osobom (w 2011 roku: 2 483 osobom, w 2010 roku: 3 314, w 2009 roku: 2 437, w 2008 roku: 2 434, w roku 2007: 3 369, w 2006: 3 519) w ramach spotkań indywidualnych oraz 5 016 osobom (w 2011 roku: 3 342, 2010 roku: 3 449, w 2009 roku: 3 302, w 2008 roku: 3 360, w roku 2007: 3 326, w 2006: 3 576) w formie spotkań grupowych.

Dodatkowo doradcy zawodowi zatrudnieni zarówno w powiatowych urzędach pracy jak i wojewódzkim urzędzie pracy objęli 371 osób badaniami testowymi w celu określenia preferencji zawodowych.

5. Szkolenia

W skali województwa w 2012 roku 3 042 osób bezrobotnych zostało skierowanych na szkolenia organizowane przez powiatowe urzędy pracy (w 2011 roku 2 518 osób, w 2010 roku 6 807, w 2009 roku 6 433 osoby).

Blisko 37,9% (1 121) osób z grona bezrobotnych, którzy ukończyli szkolenia (2 960), podjęło pracę w trakcie trwania kursu lub po jego ukończeniu, co świadczy o wysokim poziomie efektywności szkoleń. W perspektywie przyszłych lat niniejszy wskaźnik świadczyć może o konieczności coraz większego przywiązywania uwagi do właśnie tej aktywnej formy aktualizacji kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych. Prognozuje się, iż znaczenie szkoleń w przyszłych latach może jeszcze się zwiększyć.

Do najczęściej wybieranych w 2012 roku przez bezrobotnych i osoby poszukujące pracy obszarów szkoleń zaliczyć należy:

- usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) – 325 osób,
- architektura i budownictwo – 263 osoby,
- pozostałe usługi – 258 osób,
- nauka aktywnego poszukiwania pracy – 218 osób,
- informatyka i wykorzystanie komputerów – 133 osoby,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 115 osób
- inne obszary szkoleń – 1 261 osób.

Podane powyżej liczby określają wielkość grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które ukończyły szkolenia.

6. Staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

W analizowanym okresie 5 529 osób (w 2011 roku: 4 049 osób, 2010 roku: 9 568 osób) rozpoczęło program staży, z czego 5 048⁸ osób ukończyło go. Efektywność zatrudnieniowa tej formy aktywizacji zawodowej w 2012 roku osiągnęła wskaźnik 46%. Jednocześnie na przygotowanie zawodowe skierowanych zostało 15 osób, natomiast 11 go ukończyło.

Do najczęściej wybieranych obszarów zawodowych, w ramach których osoby bezrobotne odbywały staże, zaliczyć można:

- prace sekretarskie i biurowe – 1 082 osoby,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 357 osób,
- opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi) – 190 osób
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 155 osób,
- opieka zdrowotna – 104 osoby,
- usługi gastronomiczne – 134 osoby,
- inne obszary zawodowe – 1 428 osób.

Największą efektywnością zatrudnieniową (w kategorii, w której ukończyło program co najmniej 50 osób) cechowały się staże z zakresu: inne obszary zawodowe (71%), usługi gastronomiczne (66,4%), usługi fryzjerskie, kosmetyczne (65,3%), rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna (64,5%), opieka zdrowotna (62,5%).

7. Kluby pracy

Klub pracy jest programem, którego głównym celem jest zwiększenie aktywności i skuteczności bezrobotnych w samodzielnych poszukiwaniu pracy. Cel ten jest osiąganym przez równoczesną intensywną pracę lidera klubu i uczestnika programu. Klub pracy oferuje bezrobotnym i poszukującym pracy naukę praktycznych umiejętności, niezbędnych przy

⁸ Większa liczba osób, które ukończyły staż w stosunku do osób, które rozpoczęły tę formę aktywizacji wynika z faktu, że część osób kończących staż w początku 2012 roku, rozpoczęła go w końcu 2011.

poszukiwaniu zatrudnienia lub wręcz uruchomienia procesu aktywizacji zawodowej. Zajęcia w klubie prowadzi lider klubu w oparciu o treści zawarte w specjalnie do tego opracowanych podręcznikach.

Realizując program klubu pracy lider pełni jednocześnie kilka ról:

- animatora i inspiratora – kreującego odpowiednią atmosferę w klubie, posiadającego wizję pomyślnej przyszłości dla każdego uczestnika klubu,
- doradcy – reagującego na ludzkie uczucia, oferującego wzmocnienie, wzbudzającego zaufanie,
- nauczyciela – przekazującego wiedzę i umiejętności.

Urzędy pracy Opolszczyzny w 2012 roku objęły zajęciami aktywizującymi w ramach 20 klubów pracy 3 932 osoby, a usługami szkoleniowymi 710 osób.

8. Wydatki Funduszu Pracy

Wydatki Funduszu Pracy w 2012 roku wyniosły ogółem 160 516,4 tys. złotych i wzrosły w porównaniu z rokiem 2011 o 23 292,3 tys. złotych. Jest to wzrost sięgający 17% środków z roku 2011. Warto tu zauważyć, iż po dwóch latach (2009 i 2010) wzrostu wielkości środków przeznaczanych na zasiłki dla bezrobotnych, spadku w roku 2011, rok 2012 przyniósł ich ponowne zwiększenie (o 11 976,7 tys. zł wobec roku 2011), co jest spowodowane niestabilną sytuacją po stronie popytu na pracę, również w zakresie zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Rok 2012 charakteryzował się również wzrostem kwoty wydatkowanej na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu: 69 422,7 tys. złotych było kwotą wyższą o 10 995,4 tys. złotych (19%) w porównaniu z rokiem 2011. Pomimo tego utrzymana została tendencja do przewagi wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wobec wydatków na formy pasywne. Zauważenia wymaga znaczny wzrost wydatków na doposażenia stanowisk pracy, prawie o 300% w porównaniu z rokiem ubiegłym, jak również niewielki wzrost w przypadku szkoleń, prac społecznie użytecznych, przy jednoczesnym spadku wydatkowanych środków na prace interwencyjne oraz dotacje.

Ważnym spostrzeżeniem jest także – w kontekście ograniczonych na tle lat 2009-2010 środków finansowych – osiągnięty wysoki poziom efektywności zatrudnieniowej poszczególnych form aktywizacji (np. 73,7% w przypadku prac interwencyjnych czy 46% w przypadku staży).

Tabela nr 10.

Wydatki Funduszu Pracy w latach 2011 - 2012

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2011 rok</i>	<i>2012 rok</i>	<i>Przyrost lub spadek w 2012 roku w stosunku do roku 2011</i>
Wydatki ogółem w tys. zł*	137 224,1	160 516,4	23 292,3
w tym:			
Zasiłki dla bezrobotnych*	68 250,0	80 226,7	11 976,7
Aktywne formy/ Programy przeciwdziałania bezrobociu** ogółem	58 427,3	69 422,7	10 995,4
w tym m.in.**:			
– szkolenia	3 964,6	4 508,1	543,5
– prace interwencyjne	2 309,9	1 863,8	-446,1
– dotacje na podjęcie działalności gospodarczej	10 010,3	9 678,4	-331,9
– prace społecznie użyteczne	836,2	1 089,3	253,1
– roboty publiczne	5 418,9	5 792,9	374,0
– wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy	3 491,8	13 703,7	10 211,9
– stypendia stażowe	24 665,7	26 865,8	2 200,1

*Źródło: MPiPS-02

** Źródło: Na podstawie informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy do WUP Opole

II. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY NA RZECZ ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM

1. Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu

Zgodnie z zapisami Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2008 r., nr 69, poz. 415 ze zm.) Wojewódzki Urząd Pracy realizuje zadania samorządu województwa m.in. w zakresie określania i koordynowania regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy poprzez m.in. przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia; programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego, opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę, świadczenie usług EURES, organizowanie i koordynowanie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa.

Wśród najważniejszych działań na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia, podejmowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu w 2012 roku wymienić należy:

- realizację, wspólnie z partnerami rynku pracy, Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia;
- programy realizowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w oparciu o założenia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.

Realizowane i podejmowane przedsięwzięcia przedstawione są poniżej.

1.1. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2012 rok

RPD na 2012 rok miał swoje umocowanie prawne w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Analiza sytuacji na rynku pracy województwa, możliwości podmiotów współtworzących RPD oraz dostępności źródeł finansowania, pozwoliła wyodrębnić 5 wytycznych, definiujących obszary związane

z rynkiem pracy i zatrudnieniem w regionie, gdzie intensyfikacja działań na rzecz poprawy sytuacji była najbardziej celowa:

- 1) Aktywizacja osób pozostających bez zatrudnienia, w tym z grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz rejestrujących się po utracie zatrudnienia;
- 2) Promocja i wspieranie przedsiębiorczości;
- 3) Wspieranie partnerstwa i współpracy na rynku pracy oraz podnoszenie jakości usług rynku pracy;
- 4) Edukacja ustawiczna;
- 5) Poprawa informacji o rynku pracy.

Podstawą opracowania dokumentu były zadania, określone przez partnerów współuczestniczących w realizacji RPD na 2012 r., tj. wojewódzki i powiatowe urzędy pracy, Komenda Wojewódzka Ochotniczych Hufców Pracy, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji, Państwowy Instytut Naukowy Instytut Śląski, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej UMWO. W styczniu 2012 roku przedłożyły one sprawozdania ze stopnia realizacji zadeklarowanych zadań, co pozwoliło określić skalę zaangażowanych środków i liczbę odbiorców wsparcia oraz efekty osiągnięte w ramach każdej z wytycznych.

Bez wątplenia największa intensyfikacja działań nastąpiła w obszarze bezrobocia. Tutaj poniesiono największe nakłady (ponad 50 mln zł) i tutaj zaktywizowano najwięcej osób (ponad 14 tys. w ramach działań urzędów pracy i 9 tys. w ramach działań OHP i ROPS). Uzyskano również wysoką efektywność, zwłaszcza w przypadku niektórych form wsparcia (np. prac interwencyjnych, szkoleń i staży). Taki wynik nie przełożył się jednak na spadek wielkości bezrobocia – jego wielkość wzrosła, co świadczy o pewnej trwałości skutków spowolnienia gospodarczego.

Swoje bezpośrednie przełożenie na poprawę sytuacji na rynku pracy województwa miała również realizacja zadania związanego z promocją przedsiębiorczości. Środki wydatkowane w ramach RPD 2012 wyniosły ok. 38 mln zł, z czego największa pula została skierowana na przyznawanie środków finansowych osobom bezrobotnym na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy. Dzięki tej pomocy nadal rozwijać się mogła regionalna przedsiębiorczość, notująca w 2012 roku wzrost liczby zarejestrowanych firm w systemie REGON. Ważnym elementem tego zadania była

promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży, prowadzona przede wszystkim przez OHP.

Za działaniami ukierunkowanymi w sposób bezpośredni na sytuację na rynku pracy szły zadania związane ze zwiększeniem partnerstwa na rynku pracy oraz jakości usług rynku pracy. Nie sposób przecenić ich znaczenia: trudno bowiem mówić o skutecznym działaniu na rynku pracy bez nadinstytucjonalnej współpracy, do której każdy partner wnosi swoje doświadczenia, wiedzę, potencjał i inny sposób widzenia problematyki tego rynku. Partnerstwo jest jedną z horyzontalnych zasad UE. Dobrze realizowane partnerstwo usprawnia działanie, daje szansę większej skuteczności oraz stwarza perspektywę na trwałość współpracy. Potwierdza to wsteczna analiza zapisów sprawozdań, pokazująca, że niektóre układy partnerskie realizują z powodzeniem swoje zadania od wielu lat.

W czasach, gdy głośno mówi się o znaczeniu „uczenia się przez całe życie” i o zanikaniu tradycyjnego przywiązania do jednego zawodu i jednego zakładu pracy, dużego znaczenia nabiera organizacja systemu kształcenia ustawicznego. Działania w ramach RPD 2012 koncentrowały się głównie na organizacji szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego dla różnych grup społecznych i zawodowych. Wśród tych grup wyróżniały się szkolenia dla osób pracujących i kadr oświatowych, realizowane w ramach Priorytetu VIII i IX PO KL. Łącznie szacuje się, że na realizację tej wytycznej wydatkowano ponad 31 mln zł.

W trakcie realizacji RPD na 2012 rok mocny nacisk położony został na poprawę informacji o regionalnym rynku pracy. Na szeroką skalę prowadzono działalność badawczą związaną z rynkiem pracy, głównie dzięki zadaniom realizowanym przez projekty WUP (*Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy II*), Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (*Opolski System Informacji Społeczno – Gospodarczej*), Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej (*Obserwatorium Integracji Społecznej*) i Instytut Naukowy Instytut Śląski oraz możliwościom finansowania tych zadań z różnych źródeł (EFS, Fundusz Pracy, budżet państwa). Znaczenie badań polega przede wszystkim na możliwości ich wykorzystania w praktyce rynku pracy: by jednak było to możliwe, wyniki badawcze muszą zostać szeroko udostępnione wraz ze wskazaniem rekomendacji i kierunków ich wykorzystania.

1.2. Działania wdrażające Europejski Fundusz Społeczny

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu w roku 2012 przede wszystkim wypełniał swoją rolę Instytucji Wdrażającej II-go stopnia w zakresie wdrażania priorytetów VI-IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Główne zadania to:

1. Dokonanie weryfikacji formalnej wniosków PO KL/ Informacje o wynikach oceny formalnej/ zarejestrowanie wniosku w KSI i nadanie niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego:

- W 2012 r. w ramach Priorytetów VI-IX PO KL dokonano oceny formalnej 696 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów systemowych i konkursowych,
- prowadzono rejestrację wniosków w Krajowym Systemie Informatycznym.

2. Zorganizowanie posiedzenia Komisji Oceny Projektów:

W 2012 r. ogłoszono łącznie 7 naborów na realizację projektów systemowych oraz 25 konkursów na realizację projektów w ramach Priorytetów VI-IX PO KL.

3. Opracowywanie Rocznych Planów Działań i instrukcji wykonawczych:

Współpraca z IP przy opracowywaniu założeń do Rocznych Planów Działań w ramach Priorytetów VI-IX oraz przy opracowaniu ramowego harmonogramu ogłaszanych konkursów/naborów projektów systemowych, w tym współpraca z beneficjentami systemowymi.

Przygotowano Instrukcje Wykonawcze, wersja 12 z dnia 30.05.2012 roku, zatwierdzone 5 czerwca 2012r. Uchwałą nr 2323/2012 Zarządu Województwa Opolskiego w sprawie zmiany uchwały nr 1153/2007 z dnia 20 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia „*Instrukcji Wykonawczych Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia)*” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie opolskim.

1.3. Sklep z Pracą „OFERTA”

Na przestrzeni 2012 roku w Sklepie z Pracą w Opolu udostępniono do wglądu osobom poszukującym pracy 1 555 krajowych ofert pracy na ogólną liczbę 3 983 stanowiska. Informując osoby poszukujące pracy o aktualnych ofertach, pracownicy Sklepu korzystają z danych otrzymanych bezpośrednio od pracodawców oraz ze stron internetowych powiatowych urzędów pracy. Wszystkie oferty przysłane przez pracodawców do Sklepu z Pracą w ilości 664 natychmiast kierowane były do powiatowych urzędów pracy w celu ich realizacji.

W 2012 roku Sklep z Pracą odwiedziło ok. 15 889 osób, w tym 85 pracodawców. Telefonicznie ze Sklepem kontaktowało się 1 854 pracodawców oraz 2 123 osoby poszukujące pracy. Pracownicy Sklepu przeprowadzili 3 178 rozmów z osobami poszukującymi pracy.

W 2012 roku nastąpił spadek liczby ofert pracy o 191 i spadek liczby miejsc pracy o 462 w porównaniu do poprzedniego (2011) roku.

Najwięcej propozycji – 677 na 2097 miejsc pracy w 2012 roku, to oferty, w których pracodawcy nie określali poziomu wykształcenia. Nie oznacza to jednak, że są to oferty skierowane do osób nie posiadających żadnych kwalifikacji. W propozycjach pracy na wskazanych stanowiskach najczęściej precyzyjnie podane są inne wymagania odnośnie uprawnień umiejętności i doświadczenia zawodowego (np. uprawnienia spawalnicze, licencja pracownika ochrony, uprawnienia do prowadzenie pojazdów samochodowych, uprawnienia do obsługi wózków widłowych, koparek, ładowarek itd.). Duże szanse znalezienia zatrudnienia miały również osoby z wykształceniem średnim – 413 ofert na 909 miejsc pracy, w tym 139 stanowisk dla pracowników z wykształceniem średnim zawodowym (technicznym, ekonomicznym, plastycznym lub innym). Dla fachowców z wykształceniem zasadniczym zawodowym sklep dysponował 289 ofertami na 680 miejsc pracy. Świadczy to o tym, że przedsiębiorstwa zainteresowane są zatrudnianiem pracowników wykwalifikowanych. Najmniej propozycji zatrudnienia wpłynęło dla pracowników z wykształceniem wyższym – 176 ofert na 297 miejsc pracy, w tym 51 stanowisk dla osób z wykształceniem wyższym technicznym.

Analizując oferty pod kątem wykształcenia i kategorii branżowych, należy stwierdzić, że w omawianym okresie najwięcej propozycji otrzymali pracownicy z wykształceniem:

- wyższym – pracownicy biurowi (49 miejsc pracy) oraz pracownicy na stanowiskach technicznych (np. kierownicy budów, majstrowie, projektanci, konstruktorzy i inni – 39 miejsc); 142 miejsca pracy dla pracowników w branży edukacyjnej – najczęściej lektorzy języków obcych i wykładowcy w prywatnych firmach szkoleniowych;
- średnim – pracownicy w branży ubezpieczeniowo-finansowej (199 miejsc pracy), handlowcy (141 miejsc pracy) i pracownicy biurowi (84 miejsca pracy);
- zawodowym – pracownicy rzemiosła produkcji i usług (352 miejsca pracy), pracownicy budowlani (136 miejsc pracy) i pracownicy gastronomii (41 miejsc pracy);
- nie określonym przez pracodawców – pracownicy budowlani (415 miejsc pracy), niewykwalifikowani (329 miejsc pracy) i pracownicy rzemiosła produkcji i usług (228 miejsc pracy).

ANALIZA OFERT KRAJOWYCH W KATEGORIACH BRANŻOWYCH

W okresie sprawozdawczym za pośrednictwem Sklepu z Pracą „Oferta” najczęściej poszukiwano pracowników w następujących branżach:

- PRACOWNICY BIUROWI – wpłynęło 136 ofert na 146 miejsc pracy (o 67 miejsc mniej niż w 2011 roku);
- TECHNIKA (inżynierowie, technicy i inni z wykształceniem wyższym i średnim technicznym) – 77 ofert na 95 miejsc pracy;
- OŚWIATA – 46 ofert na 145 miejsc pracy, największe szanse znalezienia zatrudnienia mają nauczyciele i lektorzy języków obcych, przede wszystkim angielskiego i niemieckiego;
- MARKETING – 48 ofert na 302 miejsca pracy. W roku 2012 wzrost liczby stanowisk o 50 w porównaniu z 2011 r., może świadczyć o tym, iż firmy coraz bardziej doceniają rolę marketingu w warunkach obecnej konkurencji;
- UBEZPIECZENIA – 75 ofert na 229 miejsc pracy;
- PRACOWNICY HANDLU – 184 oferty na 370 miejsc pracy (o 179 stanowisk mniej aniżeli w 2011 roku);
- PRACOWNICY GASTRONOMII (kelnerzy, barmani, kucharze, pomoce kuchenne) – 126 ofert na 203 miejsca pracy (o 155 miejsc mniej aniżeli w 2011 r.);
- TRANSPORT – 75 ofert na 148 miejsc pracy;

- RZEMIOSŁO / PRODUKCJA (fryzjerzy, piekarze, cukiernicy, krawcy, szwacze, szklarze tokarze, spawacze, ślusarze i inni) – 275 ofert na 626 miejsc pracy (wzrost liczby stanowisk o 50 w porównaniu do poprzedniego (2011) roku);
- PRACOWNICY FIZYCZNI BUDOWLANI (murarze, tynkarze, zbrojarze, dekarze i inni) – 142 ofert na 558 miejsc pracy.

Dużym zainteresowaniem cieszy się praca w niepełnym wymiarze czasu, zwłaszcza w godzinach popołudniowych. W 2012 roku wpłynęły 72 oferty na 167 miejsc pracy. Dla rencistów i emerytów zaoferowało pracę 87 pracodawców proponując 332 miejsca pracy, w tym dla osób z orzeczeniem stopnia niepełnosprawności zgłoszono 309 stanowisk.

PRACA ZA GRANICĄ

W 2012 roku Sklep z Pracą otrzymał ogółem 413 ofert z propozycjami pracy poza granicami kraju, w tym 358 ofert w ramach sieci Eures przekazał sklepowi Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu.

2. Instytucjonalna obsługa klientów Wojewódzkiego Urzędu Pracy

W 2012 roku w ramach realizacji umowy zawartej pomiędzy rządem polskim i niemieckim w sprawie zatrudniania polskich studentów w Niemczech w okresie wakacji, przeprowadzono kolejny nabór studentów zainteresowanych podjęciem pracy. Zadania w zakresie w/w pośrednictwa ze strony polskiej – wykonywał Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu - jako koordynujący rekrutację na terenie całego kraju. Oferta wpłynęła do WUP bezpośrednio od partnera niemieckiego, tj. z Federalnego Urzędu Pracy (ZAV) w Bonn i skierowana była do studentów studiów dziennych, jak i uczniów szkół ponadgimnazjalnych o profilach zawodowych i technicznych, posiadających dobrą znajomość języka niemieckiego. Studenci i uczniowie w ramach w/w oferty mają możliwość podjęcia pracy w okresie wakacji przede wszystkim w gastronomii i hotelarstwie, przemyśle, ogrodnictwie i rolnictwie oraz branży sprzątania budynków.

Powyższą rekrutację WUP w Opolu prowadził we współpracy ze wszystkimi wojewódzkimi urzędami pracy na terenie Polski, do których przekazano przedmiotową ofertę pracy. Ponadto

Wojewódzki Urząd Pracy wysłał informację na temat w/w oferty na wszystkie opolskie uczelnie, do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych z wyłączeniem liceów ogólnokształcących oraz do powiatowych urzędów pracy na terenie województwa opolskiego. Dodatkowo przez cały czas trwania naboru ukazywała się informacja o prowadzonej rekrutacji na stronach internetowych wszystkich wojewódzkich urzędów pracy oraz w prasie.

W ramach zakończonego naboru studentów zainteresowanych podjęciem pracy w Niemczech na okres wakacji – lato 2012 - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu - jako koordynujący rekrutację na terenie całego kraju, przekazał w 2012 roku do partnera niemieckiego łącznie **301** kompletów podań studentów zainteresowanych w/w zatrudnieniem.

Realizacja zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw UE/EOG

TRANSFER ZASIŁKÓW DLA BEZROBOTNYCH

1) Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do kraju UE/EOG

W okresie sprawozdawczym do WUP wpłynęły 4 wnioski osób bezrobotnych o przedłużenie okresu transferowanego zasiłku dla bezrobotnych o kolejny okres 3 miesięcy. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i wydano 4 dokumenty SED U015 „Informacja o przedłużeniu transferu”. Ponadto w 2012 roku do WUP wpłynęły 2 zapytania na dokumencie SED U007 z instytucji właściwych innych państw UE dotyczące udzielenia informacji o uprawnieniu do transferu zasiłku dla bezrobotnych; w obydwu przypadkach na dokumencie SED U008 przekazana została informacja o braku uprawnień osób do transferu zasiłku z Polski do innego państwa UE.

2) Transfer zasiłku dla bezrobotnych z kraju UE/EOG do Polski

W 2012 roku do WUP wpłynęły 204 dokumenty wydane przez instytucje właściwe państw UE/EOG (formularzy E-303/ dokumentów PD U2/ dokumentów SED U008) uprawniających osoby bezrobotne, które przybyły do Polski w celu poszukiwania pracy do zachowania prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym państwie UE/EOG, w tym:

- 113 dokumentów osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Niemczech,
- 32 dokumenty osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Irlandii,

- 47 dokumentów osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Holandii,
- 5 dokumentów osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Wielkiej Brytanii,
- 13 dokumentów osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Austrii,
- 12 dokumentów osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w innych krajach.

W analizowanym okresie instytucje właściwe państw UE nie potwierdziły uprawnień do transferu zasiłku dla bezrobotnych w przypadku 18 osób, które dokonały zarejestrowania się jako osoby poszukujące pracy z transferem zasiłku z innego państwa UE w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa opolskiego.

W okresie od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r. wydano 2 decyzje stwierdzające zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w Islandii.

3) Wnioski o wydanie dokumentów dotyczących członków rodziny, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń dla bezrobotnych – Formularze E 302/ Dokumenty SED U006

W okresie od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r. do WUP wpłynęło 8 wniosków o wydanie odpowiednich dokumentów dotyczących potwierdzenia członków rodziny posiadających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń dla bezrobotnych – dla osób ubiegających się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innym państwie UE/EOG. W analizowanym okresie wydano 7 dokumentów potwierdzających członków rodziny, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń dla bezrobotnych.

UDZIELANIE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU BEZROBOCIA

1) Wnioski o wydanie zaświadczeń dotyczących okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych

W okresie od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r. do WUP wpłynęło **145** wniosków o wydanie odpowiednich dokumentów dotyczących potwierdzenia okresów przebytych na terytorium Polski podlegających zaliczaniu przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych –

dla osób ubiegających się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innym państwie członkowskim UE/EOG.

Najwięcej wniosków wpłynęło o wydanie odpowiednich dokumentów (Dokumentów PD U1/ Dokumentów SED U002) celem przedłożenia w instytucji właściwej ds. bezrobocia na terytorium: Niemiec (70 wniosków), Austrii (24 wnioski), Holandii (23 wnioski), Hiszpanii (8 wniosków), Irlandii (5 wniosków), Belgii (5 wniosków), Francji (3 wnioski) oraz po 1 wniosku do krajów takich jak: Bułgaria, Czechy, Norwegia, Szwecja, Wielka Brytania, Włochy i Węgry.

W analizowanym okresie wydano 130 dokumentów potwierdzających okresy przebyte w Polsce zaliczane przy przyznawaniu świadczeń z tytułu bezrobocia. Ponadto w 2012 roku na wniosek instytucji właściwych zostały wystawione 3 Dokumenty SED U004 „Informacje o wynagrodzeniu”.

2) Wnioski osób ubiegających się o przyznanie zasiłków dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r. do WUP wpłynęło **691** wniosków osób bezrobotnych o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W analizowanym okresie WUP wystąpił w imieniu **572** osób do właściwych instytucji o wydanie odpowiednich dokumentów dotyczących okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych, tj. formularzy E 301, dokumentów SED U002 lub dokumentów SED U017, w tym najczęściej wystąpień odnotowano:

- do instytucji holenderskiej - 262,
- do instytucji niemieckiej - 134,
- do instytucji brytyjskiej - 73,
- do instytucji czeskiej - 24,
- do instytucji irlandzkiej - 19,
- do instytucji francuskiej - 14,
- do instytucji belgijskiej - 12,

- do instytucji austriackiej - 10.

W okresie sprawozdawczym wydano **722** decyzje w sprawach osób bezrobotnych ubiegających się o prawo do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym:

- 363 decyzje o przyznaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- 331 decyzji o odmowie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Wdrażanie systemu EURES w województwie opolskim

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w ramach sieci EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) w województwie opolskim przyjęto do realizacji 368 zagranicznych ofert pracy, które zostały wpisane do „Rejestru ofert pracy EURES”. Najwięcej ofert pochodziło z Niemiec (140), Czech (52), Wielkiej Brytanii (47), Norwegii (45), Hiszpanii (16).

Ponadto kadra EURES WUP Opole w 2012 r. udzieliła 4 530 osobom bezrobotnym i poszukującym pracy informacji w ramach kontaktów indywidualnych, z tego 19 dotyczyło poszukiwania pracy w regionach przygranicznych Republiki Czeskiej. Na przestrzeni 2012 r. udzielono 123 pracodawcom informacji o usługach sieci EURES.

Do pracodawców lub doradców EURES z krajów EOG przekazano 49 podań o pracę. Należy zaznaczyć, że większość ofert pracy to oferty „otwarte”, w których osoby poszukujące pracy przesyłają podania o pracę do pracodawców zagranicznych bez udziału pracowników urzędu pracy.

W roku 2012 kadra EURES brała udział w 11 targach pracy na terenie województwa opolskiego, 1 międzynarodowych targach pracy w Polsce oraz w dwóch na terenie Republiki Czeskiej.

Udział województwa opolskiego w Partnerstwie Transgranicznych EURES T „Beskydy”.

Partnerstwo EURES T „Beskydy” obejmuje 24 powiaty i okręgi w trzech krajach: Polsce, Czechach i Słowacji. W 2008 r. Komisja Europejska wyraziła zgodę na powstanie pierwszego

partnerstwa w Polsce. W związku z członkostwem w przedmiotowym partnerstwie dyrekcja i pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu wzięli udział w 8 wydarzeniach:

- 16 stycznia – posiedzenie Komitetu Sterującego w miejscowości Třinec w Republice Czeskiej;
- 30 marca – Międzynarodowe Targi Pracy w Nysie;
- 15-17 maja – Dni Informacyjne dla pracodawców w Nysie, Prudniku i Głubczycach;
- 18 maja - Transgraniczne Targi Pracy, Przedsiębiorczości i Edukacji w Cieszynie;
- 19 maja - Targi Pracy w Prudniku;
- 30-31 maja - posiedzenie Komitetu Sterującego w Oscadnicy w Republice Słowackiej.

Realizacja zadań z zakresu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy dot. agencji zatrudnienia

W okresie sprawozdawczym Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu wpisał 42 podmioty do rejestru agencji zatrudnienia, którym wydano certyfikaty o dokonaniu wpisu podmiotu do rejestru, uprawniające do świadczenia usług w zakresie:

- pośrednictwa pracy,
- doradztwa personalnego,
- poradnictwa zawodowego,
- pracy tymczasowej.

W okresie sprawozdawczym wydano 16 decyzji o wykreśleniu agencji zatrudnienia z rejestru.

Wg stanu na dzień 31.12.2012 r. w województwie opolskim działały 194 podmioty posiadające wpis do rejestru agencji zatrudnienia, o 25 więcej niż w roku poprzednim.

Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej

Doradcy zawodowi z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej prowadzili zajęcia w ramach poradnictwa zawodowego (zarówno grupowego jak i indywidualnego) z osobami bezrobotnymi oraz poszukującymi pracy. Łącznie z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 717 osób bezrobotnych lub poszukujących pracy oraz osób niezarejestrowanych w PUP, w tym 45 osób objętych zostało poradnictwem indywidualnym, 672 osoby brały udział w poradach grupowych. Z indywidualnej informacji zawodowej skorzystało 10 osób, a z grupowej informacji zawodowej 56 osób. Tematyka zajęć grupowych

dotyczyła: radzenia sobie ze stresem, samopoznania, asertywności, poznania własnego potencjału, promocji samego siebie, tworzenia planu działania, autoprezentacji, rozmowy kwalifikacyjnej, autoprezentacji, pisania dokumentów aplikacyjnych, kreatywności. Doradcy zawodowi CIiPKZ przeprowadzili 11 testów KZZ oraz 16 testów psychologicznych 23 klientom.

Ponadto w Centrum w 2012 roku realizowane były indywidualne praktyki studenckie. Uczestniczyła w nich w I kwartale 2012 r. jedna studentka III roku pedagogiki o specjalności poradnictwo zawodowe i doradztwo personalne Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, a w III kw. 2012r. praktykę odbywała studentka IV roku studiów stacjonarnych Uniwersytetu Opolskiego, kierunku psychologia społeczna.

Doradcy zawodowi CIiPKZ z wykształceniem psychologicznym wspierali PUP-y w trakcie porad indywidualnych świadczonych klientom poradnictwa zawodowego w ramach wzajemnej współpracy i koordynacji usług poradnictwa. Łącznie wsparciem objęto 11 osób, dla których przeprowadzono 27 porad indywidualnych (w tym 1 klient w PUP Nysa oraz 10 klientów podczas 26 wizyt w PUP Strzelce Opolskie).

Doradcy zawodowi CIiPKZ w wykształceniu psychologicznym przeprowadzili również trzy szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem dla 20 osób w Lokalnym Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Popielowie dla osób zarejestrowanych w PUP Opole oraz dla 11 osób dla osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oleśnie.

Zgodnie z Rozporządzeniem MPiPS z dnia 14 września 2010r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy doradcy zawodowi oraz liderzy klubów pracy z powiatowych urzędów pracy oraz CIiPKZ opracowali 14 nowych scenariuszy warsztatów w ramach banku programów. Są one udostępnione na stronie www.wup.opole.pl/ciz po wcześniejszym zalogowaniu.

Z inicjatywy CIiPKZ Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu oraz Akademickich Biur Karier pięciu opolskich uczelni jak również Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu i Miejskiej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Opolu we współpracy z Departamentem Edukacji i Rynku Pracy UM, zorganizowano w dniach 15 - 19 października 2012r. IV Ogólnopolski Tydzień Kariery. W jego trakcie przeprowadzono warsztaty dla studentów opolskich uczelni,

warsztaty dla uczniów realizowane w szkołach, warsztaty i giełdy pracy organizowane dla młodzieży na terenie Opolszczyzny, w których łącznie udział wzięło prawie 2000 osób. OTK rozpoczął wernisaż prac konkursu „Światłoczuły na pasję”. Nagrodzone fotografie były eksponowane w Narodowym Centrum Piosenki Polskiej, na opolskim Rynku, następnie na terenie budynków uczelni współorganizujących OTK. Po wernisażu odbyła się debata z osobami, dla których praca jest pasją, w której uczestniczyło ponad 120 słuchaczy. WUP Opole w ramach OTK zorganizował warsztat pn. „Test to nie stres – poznaj siebie”. W konkursie Gra Miejska Twister udział wzięło 10 dwuosobowych drużyn. Nagrodami dla trzech zwyciężskich drużyn były bony o wartości 150zł i 100zł, szkolenie coachingowe w firmie Nutricia w Opolu, karnety na aerobik i siłownię, podwójne zaproszenia do Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu, zaproszenia na World Press Photo oraz książki i kursy tańca. Obchody IV OTK zakończyły się uroczystością 19.10.2012r., w Narodowym Centrum Piosenki Polskiej, podczas których ogłoszono wyniki konkursów, nagrodzono zwycięzców oraz wręczono dyplomy uczestnictwa. Ponadto pracownik CliPKZ wygłosił prelekcję na konferencji zorganizowanej w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery przez PUP Prudnik, poświęconej popularyzacji poradnictwa zawodowego i planowaniu kariery zawodowej.

Od instytucji szkoleniowych ubiegających się o środki publiczne, takie jak Fundusz Pracy, PFRON, fundusze pomocowe Unii Europejskiej, wymagany jest wpis do rejestru instytucji szkoleniowych. Wojewódzki Urząd Pracy prowadzi rejestr instytucji szkoleniowych dla województwa opolskiego. Na początku każdego roku kalendarzowego CliPKZ przeprowadza aktualizację wpisów wszystkich instytucji na podstawie wniosków aktualizacyjnych. W 2012 roku wprowadzono do systemu 50 nowych instytucji. Na koniec 2012 roku w rejestrze instytucji szkoleniowych wpisanych było 228 podmiotów z terenu Opolszczyzny.

W roku 2012 CliPKZ prowadziło współpracę:

- ze szkołami i poradniami psychologiczno – pedagogicznymi w celu upowszechniania preorientacji zawodowej wśród młodzieży – Centrum prowadziło zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej oraz ponadgimnazjalnej. Ich celem było zapoznanie uczniów ze światem zawodów. Doradcy przeprowadzili 7 spotkań dla 143 uczniów gimnazjów oraz 1 spotkanie dla 48 uczniów szkoły ponadgimnazjalnej pn. „Dzień filmowy” (filmy zawodoznawcze przedstawiające specyfikę pracy w około 100 zawodach oraz ścieżkę edukacyjną i możliwości zatrudnienia). Uczniowie Zespołu Szkół im. Jana Kilińskiego w Krapkowicach (1 grupa, 49

osób) uczestniczyli w warsztatach tematycznych pn. „Bezpieczna praca za granicą a handel ludźmi”. Zajęcia odbywały się w siedzibie Centrum lub w szkołach;

- ze służbami penitencjarnymi - doradca zawodowy CiIPKZ udzielał porad zawodowych osobom przygotowującym się do opuszczenia Aresztu Śledczego w Opolu. W 2012 roku zorganizowano 6 porad grupowych (uczestników zajęć było w sumie 19, jednakże mieli możliwość wzięcia udziału w kilku poradach). Ponadto objęto usługami poradnictwa indywidualnego 13 osadzonych w trakcie 49 spotkań;

- z uczelniami wyższymi i Akademickimi biurami Karier (ABK) - doradcy zawodowi w styczniu prowadzili dla studentów I roku pedagogiki pracy z doradztwem zawodowym Uniwersytetu Opolskiego praktyki grupowe śródroczne w formie warsztatów (3 grupy, 39 osób). Przeprowadzono również zajęcia z przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej dla 29 osób (3 grupy), studentów kierunku język biznesu na Uniwersytecie Opolskim oraz warsztat „Praca za granicą za pośrednictwem sieci EURES” dla studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie. Podpisane zostało porozumienie z ABK Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu o współpracy w realizacji poradnictwa zawodowego dla studentów tej uczelni,

- z Departamentem Edukacji i Rynku Pracy UM zarówno przy organizacji IV OTK, jak i podczas działań na rzecz kształcenia ustawicznego na terenie województwa opolskiego.

WUP w Opolu został włączony do Systemu Zielona Linia w 2012r., realizowanego w ramach projektu „Zielona Linia, Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia” i współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W CiIPKZ Zielona Linia działa od maja 2012r, zadania konsultanta zostały powierzone doradcy zawodowemu, który od poniedziałku do piątku jest do dyspozycji klientów.

3. Działalność badawcza rynku pracy

W 2012 roku Obserwatorium Rynku Pracy rozpoczęło realizację przedsięwzięcia mającego na celu określenie efektywności zatrudnieniowej uczestników wybranych aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu w 2011 roku tj. staży, szkoleń oraz przygotowania zawodowego. Zastosowano w tym celu metodę analizy danych zastanych. Analizie poddano dane pochodzące ze sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy oraz załącznika nr 4. W efekcie prowadzonych prac ustalono, że efektywność zatrudnieniowa szkoleń wyniosła 44%, staży

53% a przygotowania zawodowego 63%. Sformułowano przy tym pewne zastrzeżenia odnośnie powszechnie stosowanej metodologii efektywności zatrudnieniowej.

Istotnym zagadnieniem podjętym w ramach działalności Wydziału Obserwatorium Rynku Pracy była również realizacja projektu badawczego z zakresu migracji – problemu charakterystycznego dla regionu opolskiego. Tym razem zdiagnozowano skalę potencjalnej migracji zagranicznej oraz wewnętrznej młodzieży z wybranych powiatów województwa. W toku badań ustalono, że o ile województwo opolskie jest atrakcyjne dla młodzieży jako miejsce zamieszkania, o tyle obszar województwa dolnośląskiego jest rozpatrywany jako przyszły obszar aktywności edukacyjnej i zawodowej. Prym wiodą tam uczelnie wyższe, które postrzegane są jako te świadczące wyższy standard kształcenia. Wskazano przy tym, że tendencje do kształcenia poza regionem częściej wykazują uczniowie o wyższych średnich ocenach uzyskanych w toku edukacji. W aspekcie migracji zagranicznych zauważa się, że 61% młodzieży rozważa możliwość podjęcia pracy poza granicami kraju. Wykonawcą badań był profesor Romuald Jończy.

Od stycznia 2011 roku Wydział realizuje badawczy projekt własny pn. *Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy II* w ramach Poddziałania 6.1.2 PO KL o wartości 500 tys. zł., obejmujący pięć modułów: monitoring osób zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego, badanie optymizmu pracodawców, badanie edukacji ustawicznej w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 50 osób oraz diagnoza efektywności zatrudnieniowej szkoleń. Szerszy opis projektu podano w dalszej części dokumentu.

4. Projekty własne w ramach PO KL

W 2012 roku Wojewódzki Urząd Pracy realizował dwa systemowe projekty własne:

Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy II: to projekt badawczy realizowany w ramach Poddziałania 6.1.2 PO KL w okresie styczeń 2011 – grudzień 2013 roku. Jego wartość wynosi 500 tys. zł, a problematyka obejmuje

następujące zagadnienia badawcze:

- 1) monitoring zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy: jest on realizowany poprzez comiesięczne komunikaty o sytuacji w regionie w zakresie zgłaszanych i dokonywanych zwolnień, informacje te są rozpowszechniane wśród 330 instytucji regionalnych drogą mailową oraz umieszczane na stronie projektu (www.obserwatorium.opole.pl),
- 2) Badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego: badanie prowadzone metodą panelową na próbie uczniów i studentów. Ma ono na celu określenie planów zawodowych i edukacyjnych, oczekiwań odnośnie warunków zatrudnienia i płacy, zamierzeń migracyjnych, stopnia opanowania języków obcych i umiejętności informatycznych tuż przed opuszczeniem szkoły oraz skonfrontowanie tych planów z rzeczywistą sytuacją w pół roku po ukończeniu szkoły. W 2012 roku zakończył się II etap realizacji a jego efektem jest raport dostępny na wspomnianej stronie internetowej oraz wydrukowany i rozesłany do instytucji z grupy docelowej.
- 3) Badanie optymizmu pracodawców: jego zakończenie planowane jest na 2013 rok, obejmuje ono przeprowadzenie badań jakościowych (wywiady grupowe z przedsiębiorcami) oraz ilościowych, w trakcie których poruszone zostaną kwestie: prognoz zatrudnieniowych, oczekiwań wobec kandydatów na pracowników, relacje z powiatowymi urzędami pracy i znajomość ich oferty.
- 4) Badanie kształcenia ustawicznego wśród pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach województwa opolskiego zatrudniających co najmniej 50 pracowników: określono w nim m.in. odsetek przedsiębiorstw posiadających sformalizowany model inwestycji w pracowników tj. posiada dokument regulujący zasady szkoleń, stosowny plan szkoleniowy oraz fundusz z którego finansowane jest wsparcie dla pracowników. Raport z badań znajduje się na stronie projektu, został również wydrukowany i rozkolportowany wśród grupy docelowej.
- 5) Diagnoza efektywności szkoleń dla bezrobotnych realizowanych przez PUP: badanie ma na celu określenie rzeczywistej efektywności szkoleń w rozdzieleniu na szkolenia „miękkie” i zawodowe w powiązaniu z kwestią homogeniczności podjętej pracy z tematem odbytego szkolenia. Zakończenie badań i publikacja raportu planowana jest na rok 2013.

PO KLucz do biznesu 2: projekt realizowany w ramach Działania 6.2 PO KL, przyjęty w dniu 27.02.2012 r. uchwałą nr 1889/2012 do realizacji przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu oraz powiatowe urzędy pracy w województwie opolskim. Wartość projektu wynosi 54 721,00 tys. zł. Głównym celem projektu jest wzrost przedsiębiorczości w województwie opolskim oraz podniesienie aktywności zawodowej mieszkańców Opolszczyzny dzięki stworzeniu korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez umożliwienie chętnym osobom rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, a także zastosowanie kompleksowych form wsparcia. Projekt adresowany jest do mieszkańców województwa opolskiego (1 140 osób), którzy w okresie 12 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu nie prowadzili działalności gospodarczej oraz co najmniej 3 miesiące przed przystąpieniem do projektu posiadali status osoby bezrobotnej zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy, a planują założenie firmy na terenie Opolszczyzny. Do etapu przyznania jednorazowej dotacji inwestycyjnej przystąpiło w 2012 roku 1 805 osób, które złożyły *Wnioski o przyznanie jednorazowej dotacji inwestycyjnej*. Komisja Oceny Wniosków, składająca się z wyłonionych w drodze otwartego naboru ekspertów, zakwalifikowała do udziału w projekcie 1 404 osoby.

W roku 2012 przeprowadzono dwa nabory do projektu (I w terminie od 14 do 27 marca 2012 r., II w terminie od 03 do 14 września 2012 r). W ramach wsparcia szkoleniowo-doradczego dla uczestników projektu przewidziano III etapy obejmujące:

- szkolenie e-learningowe
- doradztwo finansowe
- warsztaty szkoleniowe.

W ramach projektu wyłoniono firmę, której eksperci dokonali oceny Wniosków o przyznanie jednorazowej dotacji inwestycyjnej w kwocie 40 000,00 zł, następnie przyznano łącznie 561 dotacji. Uczestnicy również otrzymali możliwość ubiegania się o dodatkową pomoc w ramach podstawowego wsparcia pomostowego w postaci pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż 700,00 PLN przez okres pierwszych 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy na otrzymanie podstawowego wsparcia pomostowego.

III. PODSUMOWANIE

Na koniec analizowanego roku bezrobocie rejestrowane na Opolszczyźnie ukształtowało się na poziomie 51 775 osób, co stanowiło 14,2% ludności aktywnej zawodowo. Tym samym nastąpiły zmiany w porównaniu do roku wcześniejszego:

- wzrost liczby bezrobotnych o 3 746 osób,
- wzrost procentowy liczby bezrobotnych o 7,8%,
- wzrost stopy bezrobocia o 0,9 punktu procentowego.

Po roku 2011 w którym odnotowano spadek bezrobocia, powróciła ponownie tendencja do jego wzrostu. Na tę sytuację bez wątpienia miał wpływ fakt zwiększenia napływu do rejestrów powiatowych urzędów pracy 72 655 osób (o 454 osoby więcej niż w roku ubiegłym) oraz – przede wszystkim – zmniejszenie odpływu do poziomu 68 909 osób (mniej o 4 038 osób). I to pomimo zwiększenia środków Funduszu Pracy przekazanych samorządom powiatowym na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, które w roku 2012 były wyższe o 19% wobec roku ubiegłego, co spowodowało ważne zjawiska na rynku pracy, wśród których wymienić należy:

- wzrost popytu subsydiowanego na pracę (o ok. 1,4 tys ofert) oraz wzrost zatrudnienia subsydiowanego o 407 osób, co może sugerować iż pracodawcy są bardziej świadomi usług świadczonych przez powiatowe urzędy pracy, ale również podejmują decyzję o zwiększeniu zatrudnienia tylko dzięki otrzymanym subsydiom z urzędu pracy;
- zwiększenie środków na aktywizację mogło również wpłynąć na wzrost rejestracji osób, które uzyskały status osoby bezrobotnej tylko ze względu na możliwość skorzystania z usług urzędu pracy;
- wyższe środki towarzyszyły innemu korzystnemu zjawisku, jakim była widoczna poprawa wskaźników zatrudnieniowych charakteryzujących poszczególne formy aktywizacji (np. 73,7% w przypadku prac interwencyjnych czy 49,5% w przypadku staży) –kwoty zaczęły być wydawane w sposób bardziej racjonalny.

Z kolei powodów zmniejszenia ilości wyrejestrowań można upatrywać w mniejszej ilości ofert pracy niesubsydiowanej (o ok. 2,5 tys.), z czym wiąże się zmniejszona o 1 166 (tj. 3,6%) względem roku 2011 liczba osób podejmujących zatrudnienie. Niekorzystnym zjawiskiem jest również fakt wzrostu ilości osób rejestrujących się po raz pierwszy (o 0,7 pp.) oraz po

szkoleniach (o 19 pp). Kryzys gospodarczy dotyka coraz więcej branż dlatego wzrasta ilość zwolnień, a w konsekwencji osób, które nigdy nie były zarejestrowane w urzędzie pracy. Udział zwolnień grupowych w ogólnej liczbie rejestracji osób poprzednio pracujących w roku 2012 wzrósł z poziomu 2,9% do 5,4%, a w kategorii płci bardziej dotknął mężczyzn (najwięcej zgłoszeń zwolnień grupowych odnotowano w branży przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo).

Analizując gospodarkę finansową samorządów powiatowych oraz strukturę wyrejestrowań można zauważyć wzrost środków finansowych skierowanych nie tylko na aktywną, ale i pasywną pomoc bezrobotnym. Wzrost kwot przekazanych w formie zasiłków świadczy o wzroście osób uprawnionych do pobierania świadczeń, a więc poprzednio pracujących. Niestety jest to negatywne zjawisko, które potwierdza dane dot. wzrostu liczby bezrobotnych poprzednio pracujących. Z kolei w ramach aktywnej walki przeciwdziałaniu bezrobociu środki finansowe zwiększono na szkolenia, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne oraz stypendia stażowe. Zmniejszenie odnotowano tylko w pracach interwencyjnych oraz dotacjach. Na uwagę zasługują refundacje stanowisk pracy, na które zwiększono środki o 300% wobec roku 2011, przez co zwiększyła się liczba uczestników. Jest to atrakcyjna forma wsparcia dla pracodawców – pomimo tego, iż muszą utrzymać stanowisko pracy przez okres 24 miesiące, decydują się na dofinansowanie by je stworzyć. Ponadto, w sytuacji niskiego popytu na pracę i dużej liczby zwolnień, stymulowanie rozwoju nowych miejsc pracy to działanie wyjątkowo uzasadnione.

Analiza bezrobocia w regionie zwraca uwagę na fakt, iż wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w skali województwa dotyczył wszystkich powiatów. Największy z nich dotyczył powiatów brzeskiego oraz strzeleckiego. Wciąż problemem rynku pracy regionu jest jego nierównomierność: z jednej strony niepokojąco wysoki poziom w powiecie nyskim (20,8% stopy bezrobocia), z drugiej bliski bezrobociu naturalnemu poziom w Opolu (7,1%).

Rozwojowi rynku pracy i poprawie sytuacji osób bezrobotnych z grup szczególnego ryzyka przysłużą się z pewnością w najbliższych latach wdrażane do 2013 roku na Opolszczyźnie działania współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Kilka płaszczyzn oddziaływania (rynek pracy, przedsiębiorczość, edukacja, pomoc społeczna) w powiązaniu ze znaczącymi środkami finansowymi powinny pomóc regionowi w osiągnięciu zrównoważonego, dynamicznego

rozwój. Kolejna szansa to aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego pod kątem kolejnego okresu programowania środków unijnych – jej punktami ciężkości ma być między innymi przeciwdziałanie depopulacji oraz dualizacji rynku pracy.

Wzrost bezrobocia miał wpływ na sytuację poszczególnych grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W porównaniu z grudniem 2011 r. zmniejszył się udział osób bezrobotnych bez doświadczenie zawodowego (o 2,0 pp.), osób bez kwalifikacji zawodowych (o 1,2 pp.), do 25 roku życia (o 1,2 pp.), niepełnosprawnych (o 0,2 pp.), bez wykształcenia średniego (o 0,1 pp.). Zwiększył się natomiast udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,4 pp.); wzrost bezrobocia odnotowano również wśród mieszkańców wsi (o 1,2 pp.). Sytuacja grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2012 roku (wobec roku 2011) przedstawiała się następująco:

- kobiety: liczba bezrobotnych: + 818 osoby, odsetek udziału w bezrobociu: - 2,4 pkt procentowe,
- mieszkańcy wsi: liczba bezrobotnych: + 1 798 osób, odsetek udziału w bezrobociu: + 1,2 pkt procentowych,
- osoby do 25 lat: liczba bezrobotnych: + 108 osób, odsetek udziału w bezrobociu: - 1,2 pkt procentowe,
- długotrwale bezrobotni: liczba bezrobotnych: + 1 476 osób, odsetek udziału w bezrobociu: - 0,7 pkt procentowego;
- osoby powyżej 50 lat: liczba bezrobotnych: + 1 216 osób, odsetek udziału w bezrobociu: + 0,4 pkt procentowego.

Niepokojącym zjawiskiem – w kontekście zmian gospodarczych oraz skuteczności zatrudnieniowej instrumentu – jest spadek liczby dotacji przyznawanych bezrobotnym na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (o 105), mimo że badania własne WUP wykazały „zatrudnieniową opłacalność” tej formy wsparcia (nowo powstałe firmy w trakcie swej działalności zwiększają zatrudnienie o liczbę osób wyższą niż liczba firm, które nie przetrwały na rynku). Warto nadmienić, że w 2012 roku odnotowano wzrost liczebności bazy REGON o 1 181 podmiotów gospodarczych w województwie opolskim, co jest pozytywnym zjawiskiem świadczącym o przedsiębiorczości mieszkańców Opolszczyzny nawet w sytuacji recesji gospodarczej.

Innym negatywem regionalnego rynku pracy jest duży udział bezrobotnych nisko wykształconych, bez zawodu i bez doświadczenia zawodowego. Osoby takie, rozpatrując szansę znalezienia pracy, znajdują się na tzw. przegranej pozycji – poziom posiadanych kwalifikacji nie odpowiada zapotrzebowaniu pracodawców. Ponadto – jak wykazują badania społeczne i BAEL – osoby takie charakteryzują się dużą biernością zawodową, ciężeniem w stronę systemu opieki społecznej i rynku pracy „na czarno”. Z drugiej jednak strony rosnące aspiracje edukacyjne społeczeństwa, wyrażone w obserwowanym od lat wzroście liczby studiujących, powodują nieunikniony wzrost udziału w bezrobociu osób z wykształceniem wyższym, których regionalna gospodarka nie potrafi „wchłonąć”. Ponadto, jak wykazały badania WUP⁹, kapitał edukacyjny absolwentów wyższych uczelni nie zostaje w pełni wykorzystany – w pół roku po zakończeniu nauki w branży zgodnej z kierunkiem studiów pracuje połowa z nich.

Pogorszenie koniunktury, jakie obserwowaliśmy w 2012 roku, spowodowało spadek popytu na pracę, wyrażony w mniejszej ilości zapotrzebowania jakie zgłaszali pracodawcy oraz mniejszej ilości osób, które podjęły pracę w stosunku do ubiegłego roku. Poza wynagrodzeniami pieniężnymi pracodawcy ponoszą koszty obciążeń podatkowych i paropodatkowych (składki na ubezpieczenie społeczne) związane z pracą. Ostatnie lata wskazują na ciągły wzrost kosztów pracy pracodawców, co powoduje rotacje między bezrobotnymi a ofertami pracy. Świadczy o tym wysoki udział napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym, przy jednoczesnym znacznym udziale ofert pracy wpływających do PUP z tych branż. Pracodawcy niestety coraz częściej decydują się na pogorszenie warunków umów zatrudnieniowych, a w sytuacji kryzysu gospodarczego również zastąpienie stałych pracowników generujących wysokie koszty w zamian za mniej kosztowne osoby zatrudniane w ramach tzw. „umów śmieciowych” czy też pod warunkiem posiadania zarejestrowanej działalności gospodarczej.

O poziomie popytu na pracę poza płacami decyduje także stan koniunktury gospodarczej: popyt na pracę jest zależny od popytu zgłaszanego na rynku rzeczowym na produkty i usługi przedsiębiorstw. Analizując wskaźniki mikro- i makroekonomiczne można zauważyć ich ogromny wpływ na sytuację na rynku pracy. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych

⁹ *Losy absolwentów i absolventek szkół zawodowych i wyższych województwa opolskiego*, Opole 2012 (obserwatorium.opole.pl)

w porównaniu z rokiem 2011 wyniósł 103,7, co oznacza faktyczny wzrost cen w województwie opolskim o 3,7 pp. Wzrost cen spowodował spadek popytu konsumpcyjnego, odnotowano również spadek sprzedaży detalicznej, a w konsekwencji znaczący napływ bezrobotnych posiadających zawód sprzedawcy oraz 15% udziału rejestrujących się bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze handlu hurtowego i detalicznego.

Natomiast spadek produkcji sprzedanej przemysłu spowodował zwiększenie zwolnień w tej branży, a to z kolei spowodowało iż 1/5 bezrobotnych rejestrujących się w urzędzie poprzednio pracowała w sektorze przetwórstwa przemysłowego. W kategorii zwolnień grupowych również w tej branży odnotowano najwyższy udział (31%).

Wg danych GUS zwiększyła się liczba oddanych do użytkowania mieszkań, wzrosła również liczba pozwoleń na budowę. Spadek odnotowano jednak w ilości rozpoczętych budów, na sytuację taką miał wpływ m.in. wzrost stopy procentowej oraz lombardowej jak również średnioroczny wskaźnik WIBOR w stosunku do 2011 roku, rzutowało to bowiem na dostępność kredytów hipotecznych ale przede wszystkim wyższymi ratami kredytowymi. Na sektor budownictwa miał niewielki wpływ również efekt wzmożonej realizacji inwestycji infrastrukturalnych związanych z EURO 2012 oraz inwestycji przedsiębiorstw. W drugiej połowie roku 2012 po zakończonych inwestycjach EURO 2012 zwiększyła się o 14% liczba bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze budownictwa w stosunku do pierwszego półrocza 2012 roku. Ilość ta jest dość znaczna zważywszy na to, iż sezon letni rokrocznie jest najlepszym okresem tej branży. W związku ze spadkiem popytu na usługi z zakresu budownictwa odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej, co przełożyło się na znaczny udział osób w bazie bezrobotnych posiadających zawód murarz, jak również wzrost liczby bezrobotnych ostatnio pracujących w budownictwie.

Patrząc przez pryzmat lat ostatnich, dalszy rozwój sytuacji na regionalnym rynku pracy jest trudny do jednoznacznego przewidzenia. Bierze się to nie tylko z „kaprysów” i niestabilności gospodarki, która wciąż odczuwa skutki kryzysu gospodarczego z lat 2008/2009. Przyczyną jest również pewien szczególny rys społeczny regionu, który – choć z jednej strony uwidacznia się tendencjami obserwowanymi w całym kraju – z drugiej wnosi w opis rynku pracy elementy nietypowe. Gwałtowniejsze niż w kraju zjawiska depopulacyjne, olbrzymia – na tle potencjału ludnościowego Opolszczyzny – migracja zarobkowa, pozycja zajmowana

między wielkimi metropoliami Wrocławia i Górnego Śląska: wszystko to ma znaczenie dla obecnego i przyszłego kształtu rynku pracy. Należy mieć nadzieję, że liczne programy uwzględniające tę specyfikę, jak *Specjalna Strefa Demograficzna* czy *Opolskie – tutaj zostaję!* w połączeniu z zapisami zaktualizowanej *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego* przyniosą efekt w postaci większej stabilności rynku pracy, korzystnego klimatu dla przedsiębiorczości, wzrostu potencjału ludnościowego czy wreszcie większej zgodności między rynkiem a edukacją.

Załącznik nr 1

Wybrane kategorie bezrobotnych w podziale na miasta i gminy województwa opolskiego według stanu na 31 grudnia 2012 roku

Powiaty, miasta i gminy	Bezrobotni	
	Ogółem	w tym kobiety
m. Brzeg	2 309	1 182
Skarbimierz	492	250
Grodków	1 556	865
Lewin Brzeski	1 001	503
Lubsza	617	301
Olszanka	339	185
PUP Brzeg	6 314	3 286
Głubczyce	1 636	826
Baborów	452	255
Branice	478	258
Kietrz	802	424
PUP Głubczyce	3 368	1 763
m. K - Koźle	3 529	1 872
Bierawa	348	191
Cisek	192	103
Pawłowiczki	340	175
Polska Cerekiew	225	119
Reńska Wieś	288	157
PUP K – Koźle	4 922	2 617
Kluczbork	1 584	935
Byczyna	511	324
Lasowice Wielkie	225	110
Wołczyn	911	521
PUP Kluczbork	3 231	1 890
Krapkowice	1 082	608
Gogolin	512	320
Strzeleczyki	318	184
Walce	182	110
Zdzieszowice	590	347

PUP Krapkowice	2 684	1 569
Namysłów	1 520	824
Domaszowice	264	159
Pokój	321	183
Świerczów	250	147
Wilków	384	227
PUP Namysłów	2 739	1 540
Nysa	3 866	1 836
Głucholazy	1 775	821
Kamiennik	257	107
Korfantów	611	306
Łambinowice	527	257
Otmuchów	838	413
Paczków	984	465
Pakosławice	262	112
Skoroszyce	447	216
PUP Nysa	9 567	4 533
Olesno	599	311
Dobrodzień	306	173
Gorzów Śląski	312	167
Praszka	636	344
Radłów	160	91
Rudniki	377	167
Zębowice	131	77
PUP Olesno	2 521	1 330
m. Opole	4 989	2 502
Chrzastowice	200	106
Dąbrowa	389	219
Dobrzeń Wielki	433	266
Komprachcice	364	185
Łubniany	262	150
Murów	290	166
Niemodlin	928	468

Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2012 roku

Ozimek	892	481
Popielów	336	173
Prószków	248	125
Tarnów Opolski	343	204
Tułowice	287	146
Turawa	328	164
PUP Opole	10 289	5 355
<hr/>		
Prudnik	2 064	967
Biała	537	285
Głogówek	618	321
Lubrza	294	141
PUP Prudnik	3 513	1 714
<hr/>		
Strzelce Opolskie	1 278	672
Izbicko	171	88
Jemielnica	197	102
Kolonowskie	172	94
Leśnica	173	102
Ujazd Śląski	204	114
Zawadzkie	432	232
PUP Strzelce Op.	2 627	1 394
<hr/>		
Ogółem		
województwo:	51 775	26 991